ЎзССР Давлат китоб палатаси

Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

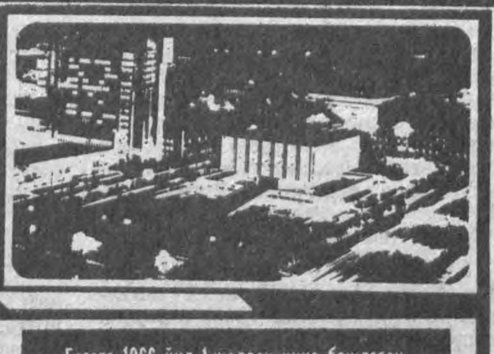

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 68 (8. 266) ◆ 1993 йил ◆ 16 апрель, жума ◆ Нархи 5 сўм

САФАР ЯКУНЛАНДИ

Илгари хабар қилинганидек, Туркманистонга расмий сафар қилган Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов раҳбарлигидаги Ўзбекистон ҳукумат делегацияси 14 апрель куни Туркманистон Республикаси раҳбарияти билан ўзаро мулоқот ва музокаралар олиб борди. Бу учрашувларнинг якунида Ўзбекистон—Туркманистон Қўшма баёноти имзоланди.

Кун охирида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Туркманистон Президенти Сапармурод Ниёзов ҳамроҳлигида Чоржўй шаҳрига келди.

Ўзбекистон ҳукумат делегацияси сафарининг иккинчи куни Чоржўй шаҳридаги «Буян» агросаноат комплекси билан танишишдан бошланди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти шу куни Чоржўй кимё корхонасида, тумандаги Халтурин номидаги жамоа хўжалигида ҳам бўлиб, меҳнаткашларнинг иш шароитлари билан танишди, ишчилар, деҳқонлар билан суҳбатлашди.

15 апрель куни тушдан сўнг Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Чоржўйдан Тошкентга жўнаб кетди.

Чоржўй аэропортида олий мартабали меҳмонни Туркманистон Республикаси Президенти С. Ниёзов ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

* * *

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов раҳбарлигидаги Ўзбекистон ҳукумат делегацияси шу куни Тошкентга қайтиб келди.

Тошкент аэропортида Ўзбекистон Президентини Республика Олий Кенгаши Раиси Ш. Йўлдошев, Бош вазир А. Муталов, Республика Президентининг давлат маслаҳатчиси М. Умурзоқов, Тошкент шаҳри Ҳокими А. Фозилбеков кутиб олдилар.

* * *

СУРАТЛАРДА: Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов раҳбарлигидаги Ўзбекистон ҳукумат делегациясининг Туркманистон Республикасига сафаридан лавҳалар.

Р. ҒОФУРОВ олган суратлар.

(ЎзА).

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Халқаро маданий-маърифий алоқалар миллий уюшмасида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти дастурларидан бири — «Токтен», яъни хориждаги ватандошлар орқали билимларга ўргатиш дастури мақсад ва вазифаларига бағишланган семинар бўлиб ўтди. Унда БМТнинг Ўзбекистондаги вакили Холид Малик ва «Токтен» дастури директорининг ўринбосари Гайда Галани иштирок этдилар. Семинарда «Токтен» дастурини амалга оширадиган кўнгиллилар яқин вақт ичида Ўзбекистонда ўз фаолиятларини бошлашлари маълум қилинди.

● Талабалар жамғармаси Тошкент Давлат университети, Тошкент давлат техника университети, Самарқанд давлат университети, Фарғона давлат университети ва Қорақалпоғистон давлат университети учун биттадан шахсий стипендия таъсис этди.

● Тошкентда Ўзбекистонда стандартлаш, метрология ва сертификация масалаларига бағишланган семинар бошланди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Россия Олий Кенгаши Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги Низомини ратификация қилди.

● Бошқирдистон Болтиқ денгизи соҳилида, Калининград шаҳри яқинида ўз портини қуришга киришмоқда.

● Арманистонда ўз вақтида тўхтатиб қўйилган атом электр станциясини энергетика танқислиги сабабли яна ишга тушириш чоралари кўрилмоқда. Аммо бунинг учун энди 6 ойдан 2 йилгача муддат керак бўлар экан.

● РАТА-ТАССнинг Россия пенсия жамғармаси ахборот хизмати манбаларига асосланиб берган хабарига кўра, 1 майдан бошлаб бу ерда пенсияларнинг энг кам миқдорини 8122 сўмга етказиш мўлжалланмоқда. Энг кўп пенсия миқдори эса 20 минг сўмдан ортади.

● Кама автомобиль заводида катта ёнғин чиқди. Шунга қарамасдан корхонанинг бош конвейери тўхтатилмади. Қурбонлар ҳам йўқ.

● Рублнинг қадри тобора пасайиб кетмоқда. Кеча Москва банклараро валюта биржасида ўтказилган навбатдаги савдода АҚШ бир долларининг қиймати 779 рублни ташкил этди.

ХОРИЖДА

● Хитой ташқи ишлар вазирлиги вакилининг маълум қилишича, ХХР Бош вазири Ли Пэн 28 апрелдан 9 майгача Қозоғистон, Қирғизистон, Туркманистон, Ўзбекистон, шунингдек Монголияда расмий ташриф билан бўлади.

● Токиода бўлиб ўтган етти тараққий этган давлатлар молия ва ташқи ишлар вазирларининг учрашувида Россиядаги ислоҳотларга кўмаклашиш учун 43,4 миллиард доллар ажратишга қарор қилинди. Тўғри, бунинг 24 миллиард доллари анчадан бери ваъда қилиб келинаётган маблағдир. Бунинг устига ҳали бу моддий ёрдам қачон берилиши ҳам ҳал этилгани йўқ.

● Европа ҳамжамияти Тоғли Қорабоғдаги можаро қурбонларига инсонпарварлик ёрдами кўрсатиш тўғрисида қарор қабул қилди. Бу минтақа аҳолисига дори-дармонлар, чодирлар, энг зарур озиқ-овқат маҳсулотлари харид қилиш учун тахминан 610 минг доллар ажратиляпти.

● Яман республикаси армиясининг икки батальони — тахминан 1500 нафар аскар ва зобит қурол-яроғлари билан қўшни Омон султонлиги чегарасини ўтиб, ўзларини маъмурлар қўлига топширдилар.

● АҚШ, Буюк Британия ва Франция Ироқни агар бу мамлакат самолётлари Ироқ шимолидаги ман этилган ҳаво ҳудудларида учадиган бўлса, уларга қарши ҳеч иккиланмасдан ҳар қандай чоралар кўрилиши ҳақида огоҳлантирдилар.

● Собиқ Югославиядаги вазиятни тинч йўл билан ҳал қилиш юзасидан тузилган БМТ комиссиясининг ҳамраиси лорд Оуэн Ғарб мамлакатларини Босния ва Герцеговинадаги серблар эгаллаб турган жойларга ҳаводан зарба бериш имкониятини қараб чиқишга даъват этди.

● Хитой 2020 йилга бориб давлат томонидан режалаш тизимидан узил-кесил «социалистик бозор иқтисодиёти»га ўтиш ниятидадир. Бу мамлакатда ҳозирнинг ўзида истеъмол моллари нарх-навосининг 90 фоизини, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг 85 фоизини, оғир саноат маҳсулотларининг эса 70 фоизини бозор белгилаяпти.

● Давлат бюджетидан маблағ ажратилиши қисқартирилиши муносабати билан АҚШ аэронавтика ва космик фазони тадқиқ этиш бўйича миллий бошқармаси (НАСА) инсонни Ой ёки Марсга парвозини «мамлакат иқтисодиёти имкон берадиган давргача» орқага суришга қарор қилди.

АДОЛАТ МЕЗОНИ БУЗИЛСА...

Аввал хабар қилинганидек, 13 апрель куни Термиз шаҳрида халқ депутатлари Сурхондарё вилоят кенгашининг навбатдан ташқари сессияси бўлди. Сессияда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлади.

Кун тартибига қўйилган масалага ўтишдан олдин икки оғиз вилоятдаги ижтимоий-сиёсий вазият ҳақида гапирмоқчиман, деди Президент нутқи аввалида. Яширишнинг ҳожати йўқ: сўнгги вақтларда Президент девонига, Вазирлар маҳкамасига, республика ҳуқуқ-тартибот органлари ҳамда газета таҳририятларига Сурхондарё вилоятидан кўплаб шикоят хатлари, ташвишли хабарлар кела бошлади...

Вилоятга нуфузли комиссия юборишга мажбур бўлдик. Аҳвол ҳар томонлама ўрганилганида, вазият биз ўйлагандан ҳам жиддий ва мураккаброқ бўлиб чиқди. Далиллар ўжар бўлади. Сурхондарёда ижтимоий адолат меъёрлари қўпол равишда бузилаётгани, жиноятчилик авж олаётгани, ижтимоий-сиёсий вазият тобора ёмонлашаётгани кишини ташвишлантиради. Яқинда Денов шаҳрида рўй берган кўнгилсиз ҳодисалар ҳаммамизни ҳушёр торттириши керак. Мен бу ҳақда кейинроқ батафсил тўхталаман.

Тўғри, турли муаммолар фақат Сурхондарёда эмас, бошқа вилоятларда ҳам бор. Гап шундаки, уларни энди биз ўзимиз ҳал этишимиз керак. Мустақил давлатнинг мустақил фуқаролари сифатида ўзимиз яшаб турган қишлоқ, туман, вилоят, пировардида бутун Ўзбекистонимиз равнақи учун ҳар биримиз жон куйдиришга, бор куч-қувватимиз, ақл-заковатимизни ишга солишга ўрганайлик. Масалага шу нуқтаи назардан ёндашсак, Тошкентдан биров Сурхондарёга келиб тартиб ўрнатиб беради, дейиш хомхаёлдир. Қарс икки қўлдан чиқади. Бугун ушбу мажлислар залига асосан Сурхондарё фарзандлари тўпланган.

Сизлар халқ ноиблари, давлат арбобларисиз. Тилёғламалик қиляпти, деб ўйламангиз, ростдан ҳам шундай, давлат арбобларисиз. Шу юрт муаммоларини ўрганиш, бартараф этиш, вилоятнинг истиқболини белгилаш учун халқ сизга ваколат берган. Республика раҳбарияти бирон бир қарор қабул қилса, чора-тадбир кўрадиган бўлса, аввало, сизларнинг таклифларингиз, истакларингиз, тавсияларингизни инобатга олади. Шунинг учун рўй берган воқеаларга фаол муносабат билдиришингизни сўрайман. Келинглар, бирга ўйлашайлик, фикрлашайлик.

Жамият ҳаёти шундай мураккаб ва нозик қурилганки, унинг бирон бир соҳасида андак ўпирилиш содир бўлса, албатта, бу беиз кетмайди. Сурхондарёда ижтимоий адолат меъёрларининг бузилиши, ошна-оғайнигарчилик, уруғчилик иллатларининг илдиз отиши, савдо, ҳуқуқ-тартибот органларидаги инсофсизлик элнинг кайфиятига, бу эса ўз навбатида ишлаб чиқаришнинг барча соҳаларига салбий таъсир этмоқда.

Қишлоқ хўжалигининг етакчи соҳаси — пахтачилик ривожланиш ўрнига йилдан-йилга орқага кетмоқда, деди Президент нутқини давом эттириб, мисолларга мурожаат қилайлик: 1990 йил вилоятда пахтанинг ҳар гектаридан 32,5 центнердан ҳосил олинган бўлса, 1992 йилда бу кўрсаткич 29,5 центнерга тушиб қолди. Олтинсой, Шўрчи туманларида ҳосилдорлик аввалги йилларга нисбатан 8—11,5 центнер камайган.

1992 йилни, ҳеч муболағасиз, ғаллакорлар йили бўлди, дейиш мумкин. Об-ҳаво шароити қулай келганига қарамасдан, гектар бошига етиштирилган ғалла ҳосили 1990 йилга нисбатан 1,5 центнер кам бўлди. Маккажўхори ҳосилдорлиги 7,2 центнер, шоли 4,5 центнер пасайди.

Чорвачилик қолоқ соҳага айланиб бормоқда. 1990 йил вилоят хўжаликлари 26596 тонна гўшт етказиб берган бўлса, 1992 йил бу кўрсаткич 18220 тоннага тушиб қолди. Сариосиё, Жарқўрғон, Ангор туманларида гўшт етиштиришнинг икки-уч баробар камайганини қандай изоҳлаш мумкин.

Вилоятда сут соғиб олиш ҳам кескин камаймоқда. 1990 йил ҳар бош сигирдан 2400 литрдан сут олинган эди, орадан икки йил ўтар-ўтмас бу кўрсаткич 2100 литрга тушиб қолди. Бойсун, Қизириқ, Олтинсой, Жарқўрғон туманларида аҳвол айниқса ачинарли.

Давлатникими, жамоаникими, хусусийми, хўжалик юритиш шаклидан қатъи назар, мулк муқаддасдир. Афсуски, вилоятнинг бир қанча идоралари, хусусан, деҳқончилик-саноат уюшмаси (раиси А. Тўрақулов) ходимлари мулкка эътиборни унутган кўринадилар.

1991 йил Қумқўрғон туманидаги «Ўзбекистон» давлат хўжалиги деҳқонлари 16 гектар ерда, — яна плёнка остида! — 371 тонна эртанги полиз маҳсулотлари етиштиришди. Мақтовга лойиқ иш! Лекин халқимиз дастурхонини безаши мумкин бўлган минглаб сўмлик ана шу тансиқ полиз маҳсулотлари май-июнь ойларида республикадан ташқарига чиқариб юборилди. Аянчли томони шундаки, давлат хўжалиги кассасига бир тийин ҳам кирим қилинмади. Ўз-ўзидан савол туғилади: хўш, бу мўмай пул кимнинг, аниқроғи, кимларнинг чўнтагига тушди экан! Республика Қишлоқ хўжалик вазирлиги назорат-тафтиш бошқармасининг ушбу қаллоблик ҳақида ўз вақтида берган ахбороти нега вилоят прокуратураси томонидан жиддий ўрганилмади?!

Вилоятда пахта толасини қинғир йўллар билан сотиш расм бўлиб қолган. Чунончи, Қизириқ туманидаги «Истара» давлат хўжалиги 1991 йилда 424 тонна пахта толасини ҳеч қандай ҳужжатсиз «Ўрта Осиё» кичик корхонасига ҳар тоннасини 9800 сўмдан, Жиззахдаги «Дарён» фирмасига 17800 сўмдан, Учқизилдаги бир кичик корхонага эса 9000 сўмдан сотган. Озиқ-овқат саноати учун ярокли бўлган 150 тонна чигит республикада ёғ танқис бўлиб турган бир паллада, чорва молларига ем қилиб берилди, баҳонасида ҳисобдан чиқарилган. Пахта чиқиндиси 1991 йилдаги тегишли буйруққа асосан камида 8 сўмдан сотилиши керак эди. «Истара»лик азаматлар эса 300 тонна чигитнинг ҳар килограммини 12 тийиндан ҳужжатлаштириб, катта миқдордаги чигит камомадларини ёпиб юборишган. Товаршунос А. Тўраев ва Ж. Раҳматуллаевнинг катта миқдорда камомадга йўл қўйгани ҳақидаги тафтиш материаллари вилоят прокуратурасида сансоларликка учраб, ҳамон эътиборсиз ётибди.

«Ҳазорбоғ» совхозига мурожаат қилайлик. Ушбу давлат хўжалигида 710 тонна пахта толаси ғайриқонуний йўллар билан сотилган. Натижада республика бюджетига 82,5 миллион сўм зарар етказилди. 1992 йилда мазкур хўжаликнинг 515 тонна дон маҳсулоти унга мутлақо алоқаси бўлмаган вино ишлаб чиқарувчи «Орзу» кичик корхонасига 51 миллион сўмга пуллаб юборилди. Бироқ шу кунга қадар хўжалик хазинасига бир чақа ҳам пул тушгани йўқ. Ҳақиқий нарх-наво билан баҳолаганда хўжалик буғдойни кичик корхонага бир неча баробар арзон сотган.

Узун туманидаги «Хурсанд» жамоа хўжалигида икки миллион сўмлик халқ мулки талон-тарож қилинди. Музробод туманидаги «Бўшқўтон» давлат хўжалигида 250 гектар ердаги шоли ҳисоботдан яшириб қолинган. Юзлаб тонна шоли турли хил савдо ташкилотларига арзон-гаровга улашилган. Гагарин матлубот жамиятига сотилган 100 тонна шоли ҳисобидан бир миллион сўм воситачилар чўнтагига тушган. Жарқўрғон туманидаги «Сурхон» давлат хўжалигига қарашли «Сурхон» пахта тозалаш корхонасида 386 тонна чигит хўжалик фермасига озуқа сифатида тарқатиб юборилган. Бойсун туманидаги «Мачай», Қумқўрғон туманидаги «Ўзбекистон» давлат хўжаликларида юз берган талон-тарожчилик, катта миқдорда давлат маблағини ўзлаштиришни прокуратура негадир уч йилдан буён эътиборсиз қолдириб келмоқда. Хўш, нега?

Вилоятда халқ хўжалигининг етакчи тармоқлари — саноат, транспорт, қурилиш ва халқ истеъмол молларини ишлаб чиқариш соҳаларида ҳам сурункали қолоқлик, ғайриқонуний ишлар давом этмоқда. Бу ҳол айниқса бюджет маблағларидан фойдаланишда яққол кўзга ташланяпти.

Қумқўрғон тумани ҳокимлиги табиий офатдан зарар кўрган иморатларни тиклашга ажратилган маблағдан 800 минг сўмини мутлақо бошқа нарсага сарфлаган. Денов тумани ҳокимлиги 910 минг сўм маблағнинг қонунсиз сарфланишига «бош-қош» бўлган. Тежаб-тергаш ўрнига бюджет маблағларини талон-тарож этишга йўл очиб берувчи қарорлар қабул қилиш, афсуски, шаҳар ва туман ҳокимлари тажрибасида тез-тез учрамоқда.

Вилоят соғлиқни сақлаш тизимидаги 1089 автомашинадан фақат 800 таси балансда тургани аниқланди. Тиббий хизмат учун автомашина етишмай турган бир шароитда 34 автомашина маълум шахсларга арзон-гаров сотиб юборилган. Улар орасида ҳатто 1988-89 йилларда чиққан янги автомашиналар ҳам бор. Яна, техника йўқ, бензин йўқ, дейишади. Инсон ҳаётидан ҳам азизроқ нарса борми дунёда!

Ўз вақтида тиббий ёрдам етиб бормагани учунгина оламдан кўз юмган норасидалар, оналар, қарияларнинг қарғиши урмайдими бу ноинсофларни! Вилоят соғлиқни сақлаш бўлимига қарашли муассасаларда катта миқдордаги камомад ва ўғриликлар одат тусига кирган. Шикоят ва аризаларнинг кўпчилиги тиббиёт ходимларининг ўта инсофсизлиги, дори-дармон савдосидаги қинғирликлар ҳақида.

Вилоят тураржой ва коммунал хўжалиги бошқармасида тафтиш ва назорат мутлақо унутилган. Молия-хўжалик фаолияти ҳақидаги маълумотлар тўла-тўкис кўзбўямачиликдан иборат. Мазкур соҳа тармоқларида 1992 йил 1 январдан сўнг жиҳозлар янги нарх бўйича рўйхатга олинмаган. Ўша йили бошқарманинг тураржой тизимида аҳолига кўрсатилган хизмат ҳақининг икки миллион сўми олинмагани аниқланди. 33 та махсус автомашинага зарурат бўлгани ҳолда ушбу корхонага қарашли «КамАЗ» автомашинаси асоссиз равишда «Автомобилчи» кичик корхонасига 63,5 минг сўмга сотиб юборилганини сира оқлаб бўлмайди. Корхона ҳисобидаги 200 квадрат метр ҳажмга эга бўлган қарийб ярим миллион сўмлик бино 1989 йилдан буён «Далварзин» кичик корхонасига ижарага бериб қўйилган. Тураржой ва коммунал хўжалиги бошқармаси бошлиғи И. Қурбонов ўта пишиқ, адашса ҳам фақат ўз фойдасига адашадиган хилидан чиқиб қолди. У киши ўтган йили бюджет маблағи ҳисобига биржадан 1 миллион 375 минг сўмга «ГАЗ—31029» автомашинаси сотиб олдилар. Ҳозир катта сарф-харажатларни кўтарадиган замон эмас. Корхона учун харид қилинган экан, майли, буни кечириш мумкин. Аммо у кишининг корхонага қарашли обдон таъмирланган «ГАЗ—24» автомашинасини бор-йўғи 20 минг сўм тўлаб, ўз ҳисобларига ўтказганларига нима дейсиз!

Вилоятда халқ таълимининг аҳволи айниқса ачинарлидир, деди Президент. Вилоятнинг 43 мактаби хароб аҳволда. Ўтган йили 483 мактабда ўқиш икки сменали бўлди. Ҳатто уч сменали мактаблар ҳам бор. Мактабларни чучук сув билан таъминлаш ҳам мутлақо қониқарсиз. 280 мактабга водопровод ўтказилмаган. 26 мактабда эса ўқувчилар ариқдан сув ичишга мажбур бўлмоқда. 380 мактабда канализация тармоғи йўқ. 436 мактабнинг ошхонаси очиқ айвонларда жойлашган. 36 мактабда на ошхона, на буфет бор. Шўрчи туманида — 24 та, Қумқўрғонда — 18 та, Музрободда — 16 та, Бойсунда — 10 та болалар муассасалари ёпилди. Боғча ва яслилар ёпилгани туфайли ота-оналар иш билан узлуксиз банд бўлолмаяптилар.

Вояга етмаган ёшлар ўртасида қонунни бузиш ва жиноятчилик ташвишли тарзда ўсиб бормоқда. Бундай қонунбузарлик ва жиноий хатти-ҳаракатлар 1992 йилда 1991 йилдагига нисбатан 40 фоиз кўпайди. Афсуски, мактаб муаллимларининг ўзлари ҳам аксарият ҳолларда тарбияга муҳтож. Ўтган йили тўрт ўқитувчи устидан жиноий иш қўзғатилди, 68 киши маъмурий жавобгарликка тортилди, 28 муаллим эса ҳушёрхонада тунаб чиқди. Ўқитувчилик — олижаноб, мўътабар касб. Мен меҳрибон мураббийларимиз, устозларимиз обрў-эътиборига заррача шак келтирмоқчи эмасман. Лекин, ўрни келганда, айтмасдан иложим йўқ. Ҳаммаларингга маълумки, президентликка сайланганимдан кейин мен имзо чеккан илк фармонлар ўқитувчиларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилишга қаратилган эди. Уларга уй-жойларини текин хусусийлаштириб бердик, талай солиқ ва тўловлардан озод этдик. Ер участкалари, қурилиш материаллари тақсимланаётганда биринчи навбатда ўқитувчиларга берилсин, дедик. Бу орада уларнинг маошларини бир неча маротаба оширдик. «Соғлом авлод учун» орденини таъсис этганимизда биз ўқитувчи ва педагогларни ҳам маънавий жиҳатдан рағбатлантиришни кўзда тутганмиз. Жамиятимизнинг энг имтиёзли табақасига айланаётган муҳтарам ўқитувчиларимиздан шундан кейин ҳам ўртоқлар, нима қиляпсизлар, қаёққа қараяпсиз ўзи, деб сўрашга ҳаққимиз борми, йўқми?

Мактаб ва мактабгача тарбия муассасалари, касалхона, маданий-маиший хизмат кўрсатиш биноларини қуриш, эскиларини таъмирлаш муаммо бўлиб турган бир шароитда вилоятда янги-янги масжидлар қурилаяпти. Шу йил 1 мартга қадар 46 масжид рўйхатдан ўтган, 181 таси ўтиш арафасида. Шулардан 84 таси Денов тумани ҳисобига тўғри келади, 18 таси Сариосиё, 21 таси Шўрчи туманлари ҳудудида.

Денов туманидаги «Тожикистон» жамоа хўжалиги Пистамозор қишлоқ кенгаши чойхона қуриш ҳақида қарор чиқарган ва шу мақсад учун ер ажратган. Чойхонага деб ажратилган жойларда ҳам аслида масжид бунёд этиляпти. Айни бир пайтда шу жамоа хўжалиги аъзоларидан уй-жой сўраб, ариза берган 285 колхозчининг 125 нафари ер ололмай

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

Ж. НОРАЛИЕВНИ СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТИНИНГ ҲОКИМИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 93—(12-банди) ва 102-моддаларига мувофиқ Жўра Норалиев Сурхондарё вилоятининг ҳокими этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 15 апрель.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

Ҳ. Э. БЕРДИЕВНИ СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТИНИНГ ҲОКИМИ ВАЗИФАСИДАН ОЗОД ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Ҳаким Эшбоевич Бердиев бошқа ишга ўтгани муносабати билан Сурхондарё вилоятининг ҳокими вазифасидан озод этилсин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 15 апрель.

МУШТАРИЙЛАРИМИЗ ДИҚҚАТИГА!

«Тошкент оқшоми» газетасига 1993 йилнинг иккинчи ярми учун обуна давом этмоқда.

Обунани республикамизнинг барча алоқа бўлимларида 5 майгача расмийлаштиришингиз мумкин.

Газета нашри — 64690.

Адолат мезони бузилса...

(Давоми. Боши 1-бетда).

сарсон бўлиб юрибди. Хўжаликдаги бешта болалар муассасаси молиявий таъминоти оғирлашгани сабабли фаолиятини тўхтатган. Шу тумандаги «Ҳазорбоғ» давлат хўжалигида 10 та, Худойназаров номидаги жамоа хўжалигида эса 9 та масжид қад кўтармоқда.

Ангор тумани марказида 1,5 гектар майдонни эгаллаган жомий масжиди қурилишига туман раҳбарияти бошқош бўлиб турибди. Ширкатчилар, кичик корхона ва фирмалар, хуллас, халқ рисқини туя қилиб келаётган кўпгина нотайин идоралар ва шахслар масжид ҳаражатларига деб 100 мингдан 500 мингга қадар пул атаганлар.

Шаккоклик деб ўйламангу, баъзан иккиланиб қоласан киши: улуғ бобокалонларимиз Амир Темур, Мирзо Улуғбек, Мирза Бобур, ҳазрати Навоий, Ҳусайн Бойқаролар, наҳотки, бизнинг ҳокимларимиздан «номусулмонроқ» бўлганлар?! Масжиду мадраса ўз йўлига. Ахир улар салтанат хазинасидан ажратилган маблағ-у табиат ато этган куч-ғайратлари, ақл-заковатларини йўллар, роботлар, кутубхонаю муолажахоналар, ҳаммомлар, борингки, расадхоналар тиклашга сарфламаганлармиi Халқнинг кундалик ҳайри корига ярайдиган юмушларга қўл уриш қачондан бери савоб бўлмай қолди? Ҳокимларимизга элнинг дуосидан кўра шуҳрат, сохта обрў кўпроқ керак шекилли. Бундай ҳотамтойларга, аччиқ бўлса ҳам айтамиз: ҳокимлигингизни қилинг ёки салла ўраб масжидга имом бўлинг!

Жамоат тартибини сақлаш ва уюшган жиноятчиликка қарши кураш, жиноятчиликнинг олдини олиш бўйича вилоят маъмурий органларида жуда қўпол хатолар, қонунбузарликлар мавжуд. Вилоятда содир этилган жиноятлардан 33,5 фоизи оғир жиноят экани ғоят ташвишлидир. 1991 — 1992 йилларда 1300 жиноят очилмай қолган. Қасддан қилинган еттита қотиллик, бешта оғир тан жароҳати, 17 та босқинчилик, учта зўрлаш ва ўнлаб ўғрилик, талончилик хатти-ҳаракатлари шулар жумласидандир.

Жиноятчиликнинг бу қадар томир отиши жиноий унсурларнинг хатти-ҳаракати билангина боғлиқ бўлмай, маъмурий органларнинг қўпол хатолари ва айрим ҳолларда уюшган жиноятчилик билан тил топишгани оқибатидир. Тергов органлари содир этилган кўплаб оғир жиноятларни ёпиб юбормоқдалар. Айрим инсофсиз ва диёнатсиз судьяларнинг «марҳамати» туфайли жиноятчилар қонуний жазодан қутилиб қолмоқдалар ва янги-янги жиноятларга қўл урмоқдалар. Масалан, ҳарбий қисм омборидан 32 дона пулемёт ўғирлаган Актишев деган шахснинг атиги бир йилга озодликдан маҳрум этилганини қандай изоҳлаш мумкин? Ўша пулемётлар жиноятчилар қўлига тушиб қолса нима бўларди? Жиноят содир этилгани тўғрисидаги шикоятларни текширишда юзакичилик, суд-медицина экспертизасини четлаб ўтиш, жабрланувчидан аризасидан воз кечгани ҳақида тилхат олиш, жиноий ишларни кўриб чиқиш муддатига риоя қилмаслик, пайсалга солиш, имкон борича уни ёпти-ёпти қилмоққа уриниш тергов органлари фаолиятидаги хавфли иллатга айланмоқда.

Кўп ҳолларда тергов органлари уюшган жиноятчилар билан умумий мақсад йўлида бирлашиб кетмоқдалар. Шу йил 11 февраль куни деновлик Ж. Ҳайдаров, Д. Фатҳиддинов ва Ж. Силаев қоровулни қўрқитиб, зўравонлик қилиб магазин омборхонасидан 40 килограмм сариёғ ва 20 килограмм пахта ёғини куппа-кундузи ўмариб кетишибди. Магазин мудири Э. Худойқулов босқинчиларни инсофга чақирса, уни роса калтаклашибди. Денов шаҳар ички ишлар бўлими терговчиси Д. Азизов очган жиноий иш юзасидан икки кунгина тергов олиб борилган, холос. Кейин эса ишни силлиққина ёпиш тараддудига тушиб қоладилар. Маълум бўлишича, босқинчилар тўдасининг бошлиғи Ж. Ҳайдаров Сурхондарё вилоят ички ишлар бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари М. Бозоровнинг яқин қариндоши бўлиб, у Денов шаҳрида илгари ҳам кўп бора безорилик қилган, қонунни бузган экан.

Денов туманида «ғузорлик»лар ва «тоғчи»лар деб ном олган қариндош-уруғчилик тўдалари ҳамда улар ўртасидаги зиддият кўпчиликка, шу жумладан туман ҳокими ва маъмурий органларга ҳам беш қўлдек аён эди.

Шаҳарнинг «ёғли» жойларини кўп йиллардан буён талашиб келаётган бу икки тўдани тартибга чақириш ҳеч кимнинг хаёлига келмади. Тўда вакилларининг тўқнашуви ва кейинги ур-йиқитлар натижасида бир киши ҳалок бўлди, бир киши оғир тан жароҳати билан касалхонага тушди, 12 хонадонга ўт қўйилди. Ачинарли томони шундаки, бу жиноий ишда ҳам ҳуқуқ-тартибот органи вакили — Денов шаҳар ички ишлар бўлими бошлиғи Чориевнинг қўли бўлган.

Деновдаги тартиббузарликлар Сурхондарё вилоятида раҳбарлик ва бошқарувнинг бой берилганидан далолатдир. Буни бошқача изоҳлаш мумкин эмас.

Мен вилоят ҳокими Ҳаким Бердиевни яхши биламан. У ҳалол, тўғри инсон. Лекин кўнгилчанлиги бор. Ҳокимликка сайланаётганида ҳам, ундан кейин ҳам мен буни Бердиевнинг юзига рўйи-рост айтиб, бир неча марта огоҳлантирганман. Аммо у ҳамюртлари, сафдошларининг беғараз танқидидан вақтида тўғри хулоса чиқара олмади. Охир оқибат кўнгилчанлиги панд бериб, қариндош-уруғлари унинг елкасига чиқиб олишди. Мен бу ерда ҳокимнинг муовинларини ҳам оқламоқчи эмасман. Вилоятдаги нохуш ҳодисаларда уларнинг ҳам айби бор. Шундан сўнг Ўзбекистон Президенти вилоят ҳокими Ҳаким Бердиев, ҳокимнинг биринчи ўринбосари Мамаюсуф Холбоевлар бошқа ишга ўтганликлари муносабати билан уларни вазифасидан озод этиш ҳақидаги таклифни овозга қўйди. Халқ депутатлари таклифни бир овоздан маъқулладилар.

Сурхондарёнинг мард, меҳнаткаш, ақл-заковатли халқи бор, — деди Президент, — Бағрикенг, айни замонда орияти баланд бу эл фарзандларини ҳурмат қилмаслик мумкин эмас. Вилоятга четдан раҳбар олиб келсак, юзларингизга оёқ қўйган бўламиз. Мен яна шунга аминманки, ўз юрти, эли учун жонини ҳам аямайдиган, каттани ака, кичикни ука деб халқ бошини қовуштирадиган раҳбар Сурхондарёнинг ўзидан ҳам топилади. Шу масалада мен туман ҳокимлари, халқ депутатлари билан маслаҳатлашдим. Фикримиз бир жойдан чиқди.

Ўзбекистон Президенти қонуний ваколатидан фойдаланиб, Сурхондарё вилояти ҳокимлигига Жўра Нооралиевни, ҳокимнинг биринчи ўринбосари лавозимига Жовбўри Абдулҳакимовни тавсия этди.

Вилоят халқ депутатлари бу икки номзодни юксак лавозимга якдиллик билан сайлашди.

Президент Ислом Каримов Жўра Нораалиев ва Жовбўри Абдулҳакимовни янги лавозим билан табриклаб, вилоят меҳнаткашлари олдида турган вазифалар ҳақида гапирди. Музокарада сўзга чиққанлар шу кунларда ҳамма нарсадан азиз бўлган тинчлик-хотиржамлик учун Ўзбекистон Президентига миннатдорлик билдириб, республика раҳбарияти юргизаётган ички ва ташқи сиёсатни қўллаб-қувватлашларини айтдилар.

Халқ депутатлари Сурхондарё вилоят кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси раисининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчиси М. Умурзоқов, вазирликлар, идоралар, ҳуқуқ-тартибот органларининг вакиллари иштирок этишди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг матбуот хизмати.

** 1993 йил—Хожа Аҳмад Яссавий йили*

ДИЛКАШ СУҲБАТ ДАВОМ ЭТДИ

АВЛОДЛАРИМИЗНИНГ тарихини ўрганиш, улардан қолган ноёб асарларни келажак авлодга етказиш, табаррук зотларнинг номларини абадийлаштириш биз учун ҳам қарз, ҳам фарздир. Шу мақсадда ўтган йили шаҳримизнинг Ҳамза туманидаги маҳаллалардан бирига Хожа Аҳмад Яссавий номи берилди. Маҳаллага раис этиб Муҳаммадамин Расулмуҳамедов сайланди. Ўтган қисқа вақт ичида маҳаллада кўпгина ибратли ишлар қилинди.

Куни кеча бу маҳаллада ҳазрат Хожа Аҳмад Яссавий таваллуд топган куннинг 900 йиллиги нишонланди. Кечада маҳалла оқсоқоллари, Туркиядан келган азиз меҳмонлар, Ҳамза тумани фаоллари, туман маҳаллалар кенгаши раиси Неъматжон Ҳасанов ва Тошкент шаҳар Ҳокимининг ўринбосари Бурхон Алиевлар қатнашиб, сўзга чиқдилар. Маҳалланинг ташкил топишида қўшган ҳиссалари учун маҳалла фаолларига эсдалик совғалари топширилди.

Ҳовлида катта дошқозонларда сумалак ва ош дамланди. Маҳаллани Юқори Чирчиқ туманидаги Аҳмад Яссавий номидаги жамоа хўжалиги ўз оталиғига олган бўлиб, байрам дастурхонини ташкил қилишда бу хўжалик катта ҳисса қўшди.

Мустақилликка эришганимиздан буён беназир маданий ва маънавий мерос қолдирган улуғ бобомиз Хожа Аҳмад Яссавий мақбарасини зиёрат қилиш ҳам одат тусига кириб қолди. Бу муқаддас жойга борганлар унинг руҳини шод айлаб келишади. Айниқса Аҳмад Яссавийнинг бизгача етиб келган ҳикматлари шак-шубҳасиз барчанинг дилида эзгулик, поклик, инсонийлик туйғуларини камол топтиради.

Ҳазрат Яссавийнинг ижодини эса бир уммонга ўхшатиш мумкин. Уни ҳар қанча ўргансак ҳам кам. Унинг мана бу тўртликларини ўқиганимизда эса 8 асрдан буён ўз кучини йўқотмаганига лол қоламиз.

Бешак билсанг бу дунё барча элдан ўтаро,
Ишонмағил молингга бир кун қўлдан кетаро,
Ота-она, қариндош, қаён кетди фикр қил
Тўрт оёқлик чўбин от бир кун сенга етаро.

Тўкин дастурхон атрофидаги суҳбатда ана шундай дилкаш суҳбатлар давом этди.

Шаҳло ФАЙЗИЕВА.

● **СУРАТЛАРДА:** маҳаллада Аҳмад Яссавийга бағишлаб ўтказилган маросимдан лавҳалар.

Фахриддин Умурзоқов суратлари.

** Раҳмдил ва меҳр-мурувватли бўлайлик*

БОЛАЛАР ҚУВОНЧИ ОЛАМГА ТАТИР

ЎЗБЕКИСТОН Қизил Ярим ой жамияти марказий комитетининг ташаббуси билан «Зарафшон» ресторанининг катта залида ажойиб хайрия тадбири бўлиб ўтди. Унга Тошкент шаҳри ва вилоятидан ҳамда Жиззах, Сирдарё вилоятларидан 200 дан ортиқ етим ва ногирон болалар таклиф этилди.

Ногирон болаларга «Камалак» кичик корхонаси, брокерлик идорасидан совғалар топширилди. Шунингдек, болаларга шу куни 200 минг сўмлик турли ўйинчоқлар, ҳар бири 15 минг сўм турадиган жами 500 минг сўмлик ногиронлик аравачалари совға қилинди.

Тошкент шаҳар Қизил Ярим ой жамияти томонидан ҳам етим ва ногирон болаларга катта эътибор қаратилаётгани билан бирга ёлғиз кексаларга 500 минг сўмлик керакли дори-дармонлар ва бугунги кундаги тақчил озиқ-овқат маҳсулотларининг тарқатилганлигини ҳам алоҳида таъкидлаш керак.

Шу куни болалар қувончи бутун оламни қоплади, десам муболаға бўлмас. Қизиқарли томошалар барчага завқ бағишлади.

— Республикамизда 14 минг қаровчиси бўлмаган ёлғиз кексалар бор, — дейди республика Қизил Ярим ой жамияти ходимаси Роза Самигулина. — Шундай бўлсада, ногирон ва етим-есир болалар ҳам эътиборимиздан четда қолмаяпти. Ҳар бир вилоятдаги Қизил Ярим ой жамияти шохобчалари жойлардаги етим болаларга жамғарма банкларида ҳисоб дафтарчалари очиб, 1—2 минг сўмдан маблағ ўтказишмоқда. Бундан кейин ҳам улар ҳисобига яна маблағлар қўшиб туриш ниятимиз ҳам бор.

Дарҳақиқат, республика ва шаҳар Қизил Ярим ой жамияти халқимизга қўш қанот бўлиб, ногирон, етим болалар ва ёлғиз кексалар дилига малҳам бўлиб келмоқда.

Эркин ЭСИРГАДИЕВ.

СУРАТЛАРДА: «Зарафшон» ресторанидаги тадбир ва ногирон болаларга аравачалар тарқатилаётган пайт.

Андрей Пишенко суратлари.

ЎЗБЕК пазандачилигининг донғи етти иқлимга тарқалган. Айниқса истиқлол туфайли меҳмондўст юртимизга кўплаб ташриф буюраётган хорижлик меҳмонлар буни алоҳида таъкидлашмоқда. Ҳақиқатан ҳам асрлар оша халқ орасида сайқал топиб, ҳозир ҳар бир хонадоннинг дастурхонини безаётган палов, норин, манти, хоним, лағмон, мохора, қази-қарта, димлама, қозон ва тандир кабоб каби таомларга нима етсин. Бироқ уларнинг орасида ўзбек ва тожик пазандачилигининг шоҳ таоми бўлган ош алоҳида ўрин тутади. Ўзбекистоннинг қайси бурчагига борманг албатта ҳар бир жойда паловнинг ўзига хос тайёрланадиган турини учратасиз. Қай бир ўзбек хонадонига меҳмон келса, албатта унинг ҳурмати учун ош тайёрланади. «Қўлда гуручи ўрмалаб кетадиган ош» ибораси ҳам халқимиз оғзаки ижодидан бежиз ўрин олмаган.

** Кўпнинг кенгашига*

ТАОМЛАРНИНГ СУЛТОНИ ЙИГИТЛАРГА МУНТАЗИР

Кўпинча ўйга толаман. Ҳозирги бирмунча оғир иқтисодий шароитларда ҳам халқимиз орасида меҳр-оқибат, эзгулик кўтарилмаган. Бунда ҳам ўзбекнинг тўй-томошаларию, уларда тортиладиган ошнинг ўрни катталигига тан бераман. Ахир шундай катта ошларда барча узоқ-яқин қариндошлар, таниш-билишу ошна-оғайнилар юз кўришади. Меҳр кўзда деганларидек бундан барчанинг дили яйрайди, кишилар бир-бирларига янада яқин бўлиб қоладилар. Аксарият ҳолларда турли давраларда ёши 70—80 ни қоралаган табаррук нуронийларимизнинг «Бизнинг болалик пайтларимизда ҳар бир йигит ҳар хил овқатлар тайёрлашни биларди. Айниқса сабзи тўғраш, ош қилишни билмаслик ҳар бир йигит учун уят ҳисобланарди», деган гапларини эшитиб қоламиз. Дарҳақиқат, ўзбек пазандачилигининг ўзига хос энг муҳим хусусиятларидан бири шундаки, азиз меҳмонларнинг дастурхони учун мўлжалланган таомлар асосан эркаклар томонидан зўр дид ва маҳорат билан тайёрланади. Барчамиз яхши биламиз, чойхоналардаги ош, димлама, қозон кабоблару, маъракалардаги ошларни албатта эркаклар маромига етказишади. Халқимизда «Бир йигитга қирқ ҳунар оз», деган ҳикматли нақл бор. Кейинги пайтларда йигитларимизнинг ҳунар эгаллаш ўрнига ўзларини осонгина тижоратга ураётганлиги, пазандачиликдан, ўзбек анъаналаридан узоқлашиб бораётгани кишини афсуслантиради.

Яқинда шаҳримиздаги маҳаллалардан бирида сабзи тўғрар тадбирида иштирок этиб, бир нарсанинг гувоҳи бўлдим. Унда анчагина ўсмирлар, ёш йигитчалар иштирок этишиб, сабзи артиб ўтиришди. Қизиғи шундаки, сабзи тўғраб ўтирган мўйсафид қариялар чарчагач уларни алмаштирадиган, қўлидан сабзи тўғраш келадиган бирорта ёш-яланг топилмади.

Шу ўринда республикамизда шахматнинг ривожига жуда катта ҳисса қўшган спорт фахрийси, халқаро тоифадаги ҳакам, тарих фанлари номзоди Мамажон Муҳиддиновнинг қуйидаги фикрларини келтиришни лозим топдик.

«Болалигимизда «халфана» деган одат бўларди. (Аслида ҳарифона сўзидан олинган бўлиб, шериклар маъносини англатади), 10—15 ёшли оқу қорани таниб ҳаётга эндигина қадам қўяётган болалар бири ёғ, бири гуруч, бири гўшт, бошқалари сабзи-пиёз олиб келиб ўртада ош ёки шўрва қилинарди. Унда спиртли ичимликлар ичилмас, бир-бирларидан одоб намуналарини ўрганишарди. Ота-оналар ҳам «Болам улфат кўраяпти, эл-юртга қўшилишни ўрганяпти», деб хурсанд бўлишарди. Бундай ёшликдан қарор топган дўстлик эса бир умрга мустаҳкам бўлиб қоларди. Янглишмасам, бу ажойиб одат 50-йилларга қадар давом этди. Ҳозир болалар бир-бирига қўшилмайди, уйда эртадан-кечгача телевизор томоша қилса бўлди. Ҳатто қўлига ғўла берсангиз ёролмайди.

Бизнинг ёшлик пайтларимизда оталаримиз ош тайёрлаш сирларини ўргатишар, қолаверса, ўзимиз ҳам жуда қизиқардик. Ҳозир кўзим анча хиралашиб қолган бўлса ҳам кўпчилик меҳмон келса ошни ҳамон ўзим қиламан. Келинг, шу ўринда бир қизиқ воқеани ҳикоя қилиб берай.

1958 йил эди. Тошкентда шахмат бўйича Иттифоқ биринчилигининг ярим финал беллашувлари ўтказилди. Унда яқин дўстларим — иқтидорли шахмат усталари Виктор Корчной, Ефим Геллерлар ҳам иштирок этишди. Ўйинлар жуда кеч тугаганлиги учун кечки овқат тановул қилишнинг иложи бўлмади. Ўзбек одатича уларни уйимга таклиф қилдим ва соат 24 да бизникига етиб келдик. Улар очиқ турнир ўтказиб дона суришгунларича, мен дарров қўлбола ошга уннадим. Хуллас соат 3 да ошни ейишиб, хурсанд бўлиб, «Раҳмат, ўзбекнинг меҳмондўстлигига», деб яна бир карра тан беришди. Қўлимдан келмаса эса улар олдида изза бўлиб, хижолат тортиб қолаверардим...».

Мамажон аканинг сўзларига қўшилмай илож йўқ. Ҳозир мустақиллик шарофати билан кўпчилик йигит-қизларимиз чет элларга ўқишга, ишга кетишмоқда. Улар ўзбекнинг меҳмондўстлигини, пазандалигини хорижда ҳам намоён қилишса қандай яхши бўларди. Менимча, бу масалага ҳар бир оилада алоҳида эътибор билан қараш керак. Қиз болалар билан бирга ўғил болаларга ҳам пазандалик сирларини ўргатсак фойдадан холи бўлмайди. Пазандаликдан сабоқ беришга мактабларда ҳам эътибор билан ёндошилса, халқимизнинг ажойиб анъанаси унутилиб кетмасди, қолаверса болаларимиз ҳам меҳнатга ўрганарди. Сиз бунга нима дейсиз, азиз муштарийлар?

Дилшод ИСРОИЛОВ.

⊙ ЗОКИРЖОН Холмуҳаммад ўғли (1858—1909) Фурқат адабиётимизда маърифатпарвар шоир сифатида шарафли ўринни эгаллаган. Маърифатпарварлик мактабининг асосчисидир. Шунингдек, у ўзбек адабиётида биринчи бўлиб памфлет ва фельетон жанрларига асос солган. «Ҳинд найрангбози Ёркентда» (1905) асари ўзбек фельетонининг илк намунасидир.

БИРИНЧИЛАР

⊙ ОДДИЙ қаландар эмас, қаландарлар шоҳи, барча фикрларнинг шоҳи, яъни шоҳ Машраб 71 йил умр кўрган, ундан салкам ярим асрини мусофирликда ўтказди. Машраб улуғ сиймо ҳазрати Навоийдан кейин энг халқчил ҳисобланади. 23 ёшидан икки буюк тил — туркий ва форсийда бир хил маҳорат билан, баб-баробар шеърлар битган. Ўзбек адабиёти тарихида ҳеч истисносиз Навоийдан кейин юксак шеърияти билан ўзига хос услуб ярата олган исёнкор ижодкордир.

⊙ ДУНЁДА биринчи марта тошларни турларга ажратган ҳам, уларнинг солиштирма оғирлигини берган ҳам Берунийдир.

⊙ АСКИЯ айтиб кулдирувчиларнинг ватани Фарғона водийси ҳудудларидир. Аския санъатининг сўзга чечан, ўта ҳозиржавоб, кенг фикрловчи аскиячилар илғори Абдулҳай Маҳсум Қозоқовни республикамиз кулгисеварлари танишади. Ўтказилган қатор танловларда ғолиб чиққан, биринчи даражали диплом билан тақдирланган, «Танлов соҳиби» номига сазовор бўлган.

⊙ НОМИ ўзбек мусиқа маданияти зарварақларида зарҳал ҳарфлар билан битилган, профессионал ижрочилик маҳорати бобида юксак чўққиларни забт этган чангчи-созанда, устоз санъаткор, замонавий чанг ижрочилик мактаби асосчиси Фозил Харратовдир. (У бор-йўғи 45 йил яшади).

Анвар МИРЗАЗОДА.

** Кекса юрак мавжлари*

ҚАЙДАДИР

Кўнгил қўйган эдим атаб фаришта,
Суянчиғим бўлур дея ҳар ишда
Орзуим ушалмас, ўзим қаришда,
Энди суюкли дилдор қайдадир.

Этдим бир маҳал қудратим кўз-кўз,
Қолди ҳарифим айтолмай бир сўз.
Букун қад эгик, тилдадир афсус,
Белдаги қувват, мадор қайдадир.

Ёшлик абадий дея ўйладим,
Қалбим сирини обдон сўйладим,
Ҳақ дея сўзлаб, чинни куйладим.
Ушал жасорат — ҳамкор қайдадир.

Булбулдек сайратди дастлаб тилимни,
Охири титроқ тутди қўлимни,
Ғубор босмасин юрган йўлимни
Ҳар сатри қайноқ ашъор қайдадир.

Темурман, лекин ожиз бўлдим мен,
Фарзандлар ичра розга тўлдим мен.
Қўлимда асо, кекса бўлдим мен.
Тақдирни ўйламас бедор қайдадир.

ЯРАТМОҚ БАХТИ

Эй дил, ошиқма, йўл ҳали узоқ,
Куйла, йўлларда бўлса ҳам тузоқ.
Ўзимга чағир бир йўл солибман,
Бошида эди ул йўл бир сўқмоқ.

Ватаним бағри жаннат экан-эй,
Майсаю ялпиз, яйлову ўтлоқ.
Ёшлигим ҳайқирган бир ирмоқ эди,
Кексалик сувлари тип-тиниқ булоқ.

Яхши-ёмонни кўп кўрдим дўстлар
Иккови орасида умрим ҳам улоқ.
Темур айтадир, кўриб паст-баланд,
Умринг наслингга айлагил маёқ.

ҚАРИЛИК

Қўлларимга тутдинг асо, кексалик,
Ақлимни тобладинг расо, кексалик.
Ёшликда ғўру, сармаст шер эдим.
Охири айладинг доно кексалик.

Ўтдим ғурурнинг остонасидан,
Муҳаббат қасри, кошонасидан,
Ўпдим бахтнинг ҳам пешонасидан.
Эслатдинг барини, ҳалво кексалик.

Ўтган неки бор — қалбимда қолди,
Лаззатлар бари лабимда қолди
Яхши ё ёмон гапимда қолди.
Топганми ахир даво, кексалик!

Бировга ёмон сўз қотган оним йўқ,
Бир ўзим беркитиб еган ноним йўқ.
Ҳалолликдан ўзга унвон, шоним йўқ.
Демакки бўлмагай расво кексалик.

Шукрим бор: саксонга қоралаб юрдим,
Шукрим бор: невара, чевара кўрдим,
Шукрим бор: эркалар ҳур, озод юртим.
Қилмагай Темурни адо, кексалик.

Темур КАРИМОВ.

* Сиз кутган учрашув

ТО ЭЛНИ ШАЙДО АЙЛАДИ...

ҚАЕРДА, қачон ўзбек халқ мусиқа мероси, мақомлар хусусида сўз эшитилса, Ўзбекистон халқ артисти, моҳир танбурчи ва бастакор Ризқи Ражабий, Ўзбекистон халқ артисти, созанда ва ҳофиз, академик Юнус Ражабий ва мақомшунос олим, Шарқ мусиқашунослиги илмининг асосчиларидан бири, санъатшунослик доктори Исҳоқ Ражабийнинг номлари албатта тилга олинади. Ҳамза номидаги санъатшунослик илмий-тадқиқот институтида ана шу уч буюк аллома хотирасига бағишланган Ражабийхонлик кунлари мунтазам ўтказилиши ҳам бежиз эмас.

Биз Ражабийлар сулоласи ҳақида, ўзбек халқ мусиқа мероси, мақом асослари, мусиқа таълими тизими ва шулар билан боғлиқ масалалар хусусида таниқли аллома Юнус Ражабийнинг фарзанди, Ўзбекистон халқ ҳофизи Ҳасан РАЖАБИЙ билан суҳбатда бўлдик.

— Ҳурматли Ҳасанбой ака! Ражабийхонлик аталган илмий-амалий анжуман ҳақидаги фикрингизни билмоқчийдик...

— Ражабийхонликнинг ўтказилиши аввало ўзбек халқ мусиқа меросимизга, шу соҳада изланган барча алломаларимизга, ҳофизу созанда устозларимизга, қолаверса мумтоз шоирларимизга, шеъриятимизга нисбатан ҳурмат ва эҳтиромимизни яна бир бор ифодалади. Бундай анжуманлар келгусида ҳам мунтазам ўтказилиб турилса ўтиб кетган устозларимизнинг руҳи покларини шод этишга, улғайиб келаётган авлодларнинг мусиқа меросимизга, умуман, маънавий қадриятларимизга муносабатларини ойдинлаштириб, муҳаббатларини орттиришга катта ҳисса қўшган бўлар эди. Ражабийхонлик бу йил биринчи марта нишонланганн боис баъзи ташкилий камчиликлардан ҳоли бўлмаганлигини айтмасак, умуман яхши таассурот қолди. Шу ўринда бу анжуманни ўтказишда яқиндан ёрдам берган мутасаддиларга, сўзга чиққан барча маърузачиларга, барча қатнашчиларга Ражабий сулоласи номидан чуқур миннатдорчилик билдиришни фарз деб биламан.

— Анжуманда Сиз ана шу уч аллома — Ражабийлар ҳақида тўлқинланиб сўзладингиз. Айниқса, раҳматлик Юнус Ражабийни хотирлаб:

Бастакор Юнус отам то элни шайдо айлади,
Ҳар мақомда юз мақом машқини пайдо айлади,—

байти билан бошланувчи ғазални ўқиётганингизда сиздаги ҳаяжон ва ботиний ифтихор туйғусини пайқаб олиш қийин эмас эди...

— Отамиз, Юнус Ражабий халқимизнинг мусиқа санъати ва маданияти ривожига катта ҳисса қўшган аллома инсон эдилар. Халқимиз ул зотни миллий мусиқамизни кўз қорачиғидай эъзозлаб грампластинкаларга, олтинга тенг саҳифаларга муҳрлаб кетган фидойи санъаткор сифатида ҳурматлаб тилга олади. Шундай инсоннинг фарзанди бўла туриб, шундай табаррук санада, серфайз саҳнада сўзлаб, куйлаб туриб ҳаяжонланмай бўладими?

Юқорида Сиз эслатган ғазални Ўзбекистон халқ шоири Жамол Камол отамизга бўлган ҳурмат ва таъзимлари сифатида ёзиб, уни «Ҳасан Ражабий ашуласи» деб номлаганлар. Бу ғазални куйга солганман. Уни ҳар гал ўқиганимда, куйлаганимда ҳаяжонланаман. Юнус Ражабий хонадонида туғилганимдан, Ражабийлар сулоласининг давомчиси эканлигимдан фахрланаман.

— Ражабийлар сулоласининг вакиллари — Сиз, моҳир созанда, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Тоҳир Ражабий ҳамда Ўзбекистон халқ артисти, Ҳамза номидаги республика Давлат мукофотининг соҳиби Обид Юнусов эл оғзига тушган санъаткорларсиз. Айтингчи, Ражабийларнинг кейинги авлодлари орасида ҳам ота-боболари ишини давом эттирмоққа астойдил бел боғлаганлар борми?

— Ҳа, албатта. Юнус Ражабий оиласидан тўрттамиз санъат соҳасини танлаганмиз: Обид акам, Тоҳир, мен ва катта акам — Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими. Ўзбекистон телерадиокомпанияси мусиқий эшиттиришлар бўлимининг катта муҳаррири Аҳмад Юнусов. Оиламизда шунингдек, педагоглар, тиббиёт ходимлари, тилчилар, автомобилчилар ҳам бор. Фарзандларимиз орасида санъатга меҳр қўйган Ражабийлар анчагина: Рустам, Олимжон, Зайниддин Жавлон, Азиз, Қаҳрамон, Шавкат, Ҳожиакбар, Моҳир. Булар мусиқий олийгоҳларда, билим юртларида таҳсил оладилар. Энг кенжа авлоддан ҳам бир вакиламиз бор, отамизнинг чеваралари Дурдона. У Тошкент Давлат консерваториясининг композиторлик факультетининг биринчи босқич талабаси. Фарзандларимиздан умидимиз катта.

— Ҳозирги кунда мусиқа ўқув юртларида мумтоз мусиқа меросимизнинг, хусусан мақомларнинг ўқитилиши Сизни қониқтирадими? Умуман, миллий мусиқамиз ва маданиятимиз келажаги ҳақида нималар дея оласиз?

— Агар консерватория доирасида олсак, қониқтиради дея оламан. Негаки, ҳозирги кунда консерваториямизда Турғун Алиматов, Фаттоҳхон Мамадалиев каби устоз санъаткорлар билан бир қаторда классик мусиқа ижрочилигини яхши ўзлаштирган ёшлардан Машрабжон Эрматов, Рифъатилла Қосимов, Абдураҳмон Холтожиев каби иқтидорли ҳофиз ва созандалар мусиқа меросимиздан сабоқ бериб келмоқдалар. Мусиқа мактаблари, билим юртлари, маданий-оқартув техникумларини олсак, чамамда улар ижрочиликда оврупоча тизимдан халқ тамомила чиқиб кетганларича йўқ. Истардимки, бу ўқув даргоҳларида ҳам дутор, танбур, сато, уд, қонун каби созларга эътибор кучайтирилса. Умуман ўқиш жараёнида ҳам бўлғуси санъаткорларга келажакда зарур бўладиган дарслар ўтилса. Мисол учун анъанавий услубда ижро этувчи хонанда ёки созанда классик шеъриятимиздан, кўҳна туркий тилимиздан, имконият даражасида араб ва форс тилларидан хабардор бўлса мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Мусиқамиз ва маданиятимиз келажаги ҳақида гапирадиган бўлсам, аввало биз мусиқа соҳасида ҳам, маданият соҳасида ҳам бой меросга эгамиз. Агар ота-боболаримиздан бизга мерос бўлиб қолган санъатимиз, маданиятимиз, қадриятларимизни кўз қорачиғидай авайлаб авлодларимизга сингдира олсак, уни бор нафосати билан дунёга танита олсак, унинг келажаги, албатта, нурли ва ёруғ бўлади.

— Ҳозирда Сиз хизмат қилаётган Ўзбекистон давлат телерадиокомпанияси қошидаги Юнус Ражабий номидаги мақомчилар дастаси фаолиятига ҳам бироз тўхталсангиз...

— Дастамизга энг етук хонанда ва созандалар жамланган. Бадиий раҳбаримиз, моҳир созанда ва бастакор, Ўзбекистон халқ артисти Абдуҳошим Исмоилов бошчилигида Орифхон Ҳотамов, Эсон Лутфуллаев, Жўрахон Раҳимов, Ҳадия Юсупова, Матлуба Дадабоева, Наби Зияев, Аҳмаджон Дадаев каби қатор иқтидорли хонанда ва созандалар ўзбек мақомлари, мумтоз куй ва ашулаларни ижро этиб, Юнус Ражабий, Мулла Тўйчи Тошмуҳамедов, Домла Ҳалим Ибодов каби устозларнинг анъаналари давомчилари сифатида эл-юрт таҳсинга сазовор бўлиб келмоқдалар.

Дастамиз ҳақида кўп гапириш мумкин. Яқинда жамоамиз «Олтин ликопча» соҳиби бўлди. Мен дастанинг бир иштирокчиси сифатида жамоамиз хуш овозли ҳофизлар билан танбур, сато, қўшнай, дутор каби чолғулар билан бойитилишини, бир неча хил миллий либосларга эга бўлишини, ижодий сафар билан чет элларга ҳам чиқишини истардим.

— Ўзингиз эл оғзига тушган санъаткорлардансиз. Сизнингча, санъаткорнинг бахти нимада?

Санъат ҳамиша халқ билан бирга, унинг ичида яшайди. Шундай экан, халқ тинч, фаровон яшаса, байрамлар, тўю томошалар кўп бўлса — шу санъаткорнинг бахти. Халқимиз бизни севиб, жон-дилдан тингласа, дардманд инсонлар қалбига малҳам бўлолсак, дўстлар даврасини яшната олсак — бу бизнинг бахтимиз.

— Санъат оламига энди қадам қўяётган ёшларга тилакларингиз?

— Энг аввало пок қалбли инсон бўлсинлар, ҳар томонлама етук ва баркамол бўлишга интилсинлар. Мурувват, ширинсуханлик, инсонпарварликни бани башарга зарур фазилат деб билсинлар. Халқимизнинг тарихини, тилини чуқур ўргансинлар. Сўнгра қутлуғ санъат даргоҳига қадам қўйсинлар. Кўҳна санъатимизни зеҳн билан, ташналик билан ўргансинлар, интилсинлар, излансинлар. Санъатимизнинг келажаги ўзларининг саъй-ҳаракатларига боғлиқ эканлигини унутмасинлар. Ёш санъаткорларга тилакларим шу.

— Мазмунли суҳбатингиз учун раҳмат!

Суҳбатдош Ирода ДАДАЖОНОВА.

СУРАТДА: Ўзбекистон халқ рассоми Алишер Мирзаев ишлаган Юнус Ражабий ва Ҳасан Ражабий суратидан кўчирма.

* Таклиф биздан—мулоҳаза сиздан

Курант соатлари ягона вақтми?

«ТОШКЕНТ вақти билан соат ўн икки...» Бундай иборага биз кўникиб қолганмиз. Радио орқали сухандоннинг овози эшитилиши билан соатларимизга қараб тўғри-нотўғрилигини текшириб олишимиз одатга айланган. Илгари баъзилар бунга ҳам қониқмай соатларини марказий телевидениенинг «Время» дастуридан олдин кўрсатиладиган соатга тўғрилаб юришди. Сабаби, бу соат собиқ Иттифоқ бўйича ягона вақт — Кремль Курантидаги соатларни ифодаларди. Шу боисдан бўлса керак, гоҳида кимнинг соати тўғри юриши ҳақида баҳс кетганда «Меники Кремль Курантига тўғриланган» дегувчилар кўп эди.

Эндиликда республикамиз ўз мустақиллигини қўлга киритди. Шундай экан Тошкент Куранти соати миллари Ўзбекистоннинг ягона вақти рамзи бўлмоғи керак, яъни курант соатлари зангори экран орқали «Ўзбекистон» ахбороти бошланишидан олдин кўрсатилса, занг уриши эса вақти-вақти билан радиодан эшиттириб борилса...

Пойтахтимиздаги Марказий хиёбон яқинида жойлашган Курант соатлари ўз тарихига эга. Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Астрономия институтидан олинган маълумотларга кўра мазкур соатлар Улуғ Ватан уруши даврида Голландиядан келтирилган. Тошкентлик усталар томонидан қўнғироқлари ва бошқа қисмлари қайта таъмирланиб, 1947 йилда ўрнатилган. Давлат мукофоти совриндорлари ака-ука Жалол ва Болта Жўраевлар эса Курант остидаги тўрт қиррали мармар устунни ясаганлар.

Ўрни келганда шуни ҳам айтиб ўтиш зарурки, инқилобдан илгари Тошкентдаги туш пайтини Тупроққўрғондаги

(ҳозир Ўзбекистон кўчаси) замбаракдардан тўп отиб маълум қилинган. Бунинг учун бир чопар отда Тошкент астрономия институтига бориб, вақтни аниқлаб келган. 1930 йилда қўрғондан расадхонага сим тортилиб, вақт пульт орқали маълум қилингандан кейин тўп отилиши йўлга қўйилган.

Аниқ вақтга ҳар доим зарурат сезилади. Улуғ Ватан уруши даврида Ленинград ва Харьков лабораторияларидаги аниқ вақт бўлимлари немислар томонидан вайрон қилинади. Москвадаги эса Урал ортига эвакуация қилиш учун ўз фаолиятини тўхтатади. Натижада собиқ СССР давлатини бир неча ой давомида ҳарбий, фуқаролик, илмий, хўжалик заруратлари учун аниқ вақт билан Тошкент расадхонасининг вақт бўлими таъминлайди. Бу тарих саҳифаларига зарварақлар билан ёзилган. 1960 йилдан узоқ вақт давомида вақт бўлимида аниқланиб сақланаётган аниқ вақт жаҳоннинг бошқа вақт бўлимларига узатиб турилган.

Ҳозирги кунда Астрономия институтининг вақт бўлими турли қурилмалар ёрдамида само юлдузларини кузатиб, жаҳоннинг турли бурчакларидан олинган маълумотлар билан солиштириб, аниқ вақтни таъминлашда ўзига хос хизмат кўрсатмоқда. Кўриниб турибдики, Тошкент Курантидаги соатлар институт томонидан берилган маълумот асосида тўғрилаб борилса жаҳон бўйича ягона вақтга эришар эканмиз.

Тошкент Куранти мустақил республикамизда ягона вақт рамзи бўлган. Мутасаддилар, мутахассислар ва муштарийларимиз бу борада албатта ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришади, деб умид қиламиз.

Саъдулла ШОДИЕВ.

СУРАТДА: Тошкент Куранти соатлари акс эттирилган. Холмат Мирзакаримов сурати.

* Ҳар тўғрида

ИККИ ЁШЛИ АЛП

● ЖАНУБИЙ африкалик Сатендиве Семене бор-йўғи икки ёшда. Бироқ бу норасиданинг оғирлиги 32 килограмм, бўйи эса бир метрга яқин. Уни дунёдаги энг алп норасидалар сафига қўшса бўлади.

ЭНГ БАХТЛИ ТАБИБ

● ОЛТМИШ ёшли Мистер Лебата деган табиб қора танлилар ичида биринчи бўлиб самолёт сотиб олган киши ҳисобланади. У эл орасида ажойиб қобилиятли башоратчи табиб номи билан машҳур ҳамдир. Унинг олти хотини, 18 фарзанди бор экан. Бунга қўшимча бир қўра йирик шохли қора моли, уч «мерседес»» енгил автомашинаси, икки юк машинаси, икки дўкони, иккита мол сўядиган қассобхонаси, ресторани, қаҳвахонаси, ширин таомли кафеси ҳамда пивохонаси ҳам бор. Ҳозир у ўз оиласига атаб тўрт қаватли уй соляпти.

ОҲАНРАБОЛИ ТИШЛАР

● ЯПОН фармацевтика компанияси ясама тиш ясашнинг янги дастурини яратди. Ушбу ясама металл тишлар таркибида магнит пластинкаси ҳам бор. Аммо овқат еганда пўлат қошиқларни магнит ўзига тортмайдими деган сўроққа фирманинг етакчи раҳбари «Бу масала ҳам эътиборимизда, ажойиб техник ечим бор» деб жавоб бермоқда.

СИГИР УЧУН ЛИБОС

● ТОКИОЛИК профессор Сакураннинг лойиҳаси билан сигир учун ясалган бу плаш содда ва чиройли: махсус тикилган кийим қорин томондан боғланади, бошида шохи чиқиб турадиган ёпинчиғи ҳам бор.

Бундай плаш сигирни ёзда иссиқдан, қишда совуқдан сақлайди. Муҳими, бу соғин сигир бошқа сигирлардан сутни икки ҳисса кўп беради.

Тўра ҚОДИРОВ.

* Наврўз нашидаси

УДУМЛАРИМИЗ УЛУҒЛАНДИ

НАВРЎЗ тантаналари пойтахтимиздаги маданият масконлари, билим юртлари ҳамда мактабларда қизғин давом этмоқда. Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг асосий кутубхонасида ҳам мазкур айёмга бағишланган тадбир ўтказилди.

Тантанага кутубхонанинг барча бўлим ходимлари, шунингдек китобхонлар иштирок этдилар. «Абонемент» ҳамда «Ўқув зали» бўлимларининг қизлари томонидан намойиш этилган саҳна кўринишлари йиғилганларда катта таассурот қолдирди. Улар шарқона либосларда белгиланган дастур бўйича азалий удумларимизни саҳнада жонлантирдилар. Айниқса Муҳайё Саидова, Ойдина Расулова, Замира Файзиева, Барчиной Холметова ва бошқалар «Ёр-ёр», «Келин салом», «Аллалар»ни маромига етказиб ижро этишди.

Асосий кутубхона директори Наби Умаров сўзга чиқиб, барчани қутлуғ байрам билан қизғин муборакбод этди.

Латофат НАМОЗОВА.

ЎЗБЕК ТИЛИДА

ШАҲРИМИЗНИНГ Чилонзор туманидаги 184-мактабда Наврўзга бағишланган адабий кеча бўлиб ўтди. Аввало шуни айтиб ўтиш кераки, бу ерда таълим олаётганлар русзабон ўқувчилардир. Лекин улар давлат тили — ўзбек тилида Наврўз байрамига катта тайёргарлик кўришди, Саид Аҳмаднинг «Келинлар қўзғолони» асаридан тайёрланган парчалар И. Иванова, Д. Нишонова, А. Гайфуллина, Г. Дю, Ф. Ортиқова, О. Фурмановалар ижросида ҳамманинг олқишига сазовор бўлди. Деворий газеталар танловида эса 9-«Б» ва 10-«А» синф ўқувчилари тайёрлаган газета ҳамманикидан чиройли ва сифатли бажарилган деб топилди.

Кеча охирида юқори синф қизлари пиширган кўк сомса, чучвара, қатлама каби миллий таомларни ҳамма болалар севиб тановул қилишди.

Кечани тайёрлашда шу мактабнинг ўзбек тили ва адабиёти ўқитувчилари жонбозлик кўрсатишди.

Маъпура НАБИЕВА.

ҚИЗҒИН НИШОНЛАНДИ

СОБИР Раҳимов тумани алоқа тармоғидаги 10 та телефон станцияси ходимлари Наврўз тадбирида иштирок этдилар. Туман алоқа тармоқларининг бошлиғи Баҳодир Мирзаҳмедов, касаба уюшмаси комитетининг раиси Сайфиддин Ёқубов, бош муҳандис Қодир Зокировлар ушбу байрамни ўтказишга бошчилик қилиш билан бирга йиғилганларни айём билан табриклашди.

Наврўз таомлари билан безатилган тўкин дастурхон атрофида жамул-жам бўлган меҳмонларни Миробод туманидаги Толибжон Содиқов номли маданият уйининг «Файз» дастаси ҳамда карнай-сурнайчилар гуруҳи хушнуд этдилар. Тантана, ўйин-кулги анча вақтгача давом этди. Дастурхонга сумалак, ош тортилди.

Собир БОЗОРБОЕВ.

СУРАТДА: **Наврўз иштирокчиларидан бир гуруҳи. Даврон Аҳмад суратлари.**

Мароқли ўтди

ЯҚИНДА Мирзо Улуғбек туманидаги 38-ҳунар-техника билим юрти талабалари ҳамда «Зафар» номли тикувчилик фабрикаси ишчилари ҳамкорликда ўтказган байрам кечаси мароқли бўлди. Чиройли қилиб безатилган дастурхон атрофидан бу ерга таклиф этилган азиз меҳмонлар ўрин олдилар. Даврани маҳалла комитетининг раиси Жалол ака Низомутдинов очиб, Наврўз ҳақида тўлқинланиб гапирди. Талабаларни, ишчиларни меҳр-оқибатли, инсонпарвар бўлишга, она-Ватанни севишга, Президентимиз Ислом Каримов олиб бораётган сиёсатни қўллаб-қувватлашга чақирди.

Сўнгра карнай-сурнай садолари остида бошланган ўйин-кулги билим юрти ўқитувчилари томонидан тайёрланган саҳна томошаларига уланиб кетди. Байрам шодиёнасида иштирок этган истеъдодли санъаткор Ғиёс Бойтоевнинг дилрабо қўшиқлари даврага янада файз бағишлади.

Дилором НИЗОМУТДИНОВА.

* Машҳур кишилар ҳаётидан

ЧОПОН АФЗАЛМИ ЁКИ КИТОБ?

ТАНИҚЛИ ўзбек ва тожик ёзувчиси Садриддин Айний ўзининг ўспиринлик йиллари ҳақида хотирлаб, шундай ёзган: «Бадалбек мадрасасида биз жойлашган ҳужра сағана шаклида бўлиб, катталиги одатдаги сағанага икки баравар келарди. Яхшиям укам Қозижон деган кишининг ҳовлисига хизматкор бўлиб борди ва мен у сағанада ёлғиз қолдим. Мен Бадалбек мадрасасида акамнинг ҳамсабоғи Зуҳур маҳдумга ошпаз бўлдим. Мадрасада унинг икки ҳужраси бўлиб, икки ҳужрада икки оғайни туришарди. Укаси сил эди. Мен икки оғайнининг овқатини тайёрлар, кирини ювиб берар ҳамда бемор силга ҳам қарашардим.

1894 йилнинг ёзида унинг касали оғирлашди, ҳавони ўзгартириш учун уни бир қишлоққа чиқаришди. Қишлоқда ҳам ошпаз ва касалга қаровчи киши мен эдим. Биз бу қишлоқдаги бир боғда икки ой турдик. Дала ҳавоси беморга у қадар фойда бермаган бўлса-да, лекин менга катта фойда берди. Мен ўтган йилги касалликдан кейин ҳали ҳам қувватга кирмаган эдим. Икки ой давомида яхшигина семириб, аввалгидан ҳам бақувватроқ бўлиб шаҳарга қайтдим.

Ўша йили кузда бемор вафот этди, унинг энгагини ўзим боғладим (бу ишни мен отам ўлганда ўрганиб олган эдим). Унинг вафотидан кейин акаси уйланди ва мадрасадан ҳовлисига кўчиб кетди.

Зуҳур махдумнинг кўчини ташир эканман, шунда у: — Эсдалик учун укамнинг чопонларидан ёки китобларидан бирини олгин, — деди.

Мен унинг китоблари ичида Соибнинг бир девонини учратган эдим, ўшани топиб олдим.

Бу китобни танлаб олганимдан таажжубланган Зуҳур махдум:

— Нега бирон қимматбаҳо нарсани танлаб олмадинг? Бу китобни бозорга олиб чиқсанг беш тангага олишмайди, — деди.

— Мен буни сотмайман, менга бу ҳамма нарсадан ҳам қимматлироқ, — дедим.

— Хўп, майлинг. Бизнинг қўлимизда бекор ётарди, мен ҳам укам ҳам ўқимасдик. Шояд сен буни ўқисанг! Бу китобдан ҳам фойдаланилса».

Ўша кезлари Соибнинг бу девони Айний учун ҳар қанча бойликдан ҳам қимматли ва азиз эди.

«ЮРАГИНГ СЕЗСИНУ, КЎЗИНГ ГАПИРСИН»

ҚУДРАТ Хўжаев Ҳамза театри актёрларининг иккинчи авлодига мансуб, театрга Олим Хўжаев, Шукур Бурхонов билан олдинма-кейин кириб келган. Санъаткор ўзбек саҳнасининг устаси Шукур Бурхоновни шундай эслайди: «Шукур Бурхоновга партнёр бўлиш оғир, бироқ қизиқарли. «Ваня тоға»да ҳам, «Шоҳ Эдип»да ҳам Шукур Бурхоновга ҳамнафас бўлганимдан мамнунман. «Шоҳ Эдип» спектаклида Эдипнинг қайнағаси Креонт ролини ўйнарканман, Шукур Бурхонов талаби даражасида бўлишга ҳаракат қилдим. Актёр саҳнага чиқдими, бутун қалбини, тафаккур кучини, истеъдодини ишга солиши, ўзида борини бутунича томошабинга тортиқ қилиши керак, деб ҳисоблайди у. «Юрагинг сезсину, кўзинг гапирсин», дейди. Лоқайд ёки ярим куч билан ўйнаётган актёрни кўрса ғазаби қайнаб кетади. Шу сабабли Шукур Бурхонов қатнашадиган спектаклга ижрочилар, нафақат ижрочилар, балки костюмер, гримёр, техник—барча шай бўлиб туради. Ҳар қандай артист ҳам Шукур Бурхонов билан ўйнай олавермайди.

Шукур Бурхонов ўйнайдиган куни эрталабдан қаҳрамон хаёли билан яшай бошлайди ва спектаклдан кейин ҳам кўпинча анча вақтгача сархуш бўлиб юради. Спектакль пайтида образга сингиб кетади, образ унинг иккинчи табиатига айлангандек бўлади.

Марғилонда «Шоҳ Эдип»ни ўйнаяпмиз. Эдип — Бурхонов ўзининг дастлабки монологини бошлаган эди ҳамки, биринчи қаторда ўтирган Фрунзе номли жамоа хўжалиги раиси Абдуллажон ака (менинг қариндошим, Ш. Бурхоновнинг ошнаси) лип этиб ўрнидан туриб, атрофига бир алангладию, ўғлини чақириб қолди:

— Аҳмаджон!

— Лаббай, — охирги қатордан Аҳмаджоннинг овози келди.

— Қаттасан?

— Шаттаман.

— Ўшатта бўлсанг, ўтиравер.

— Хўп бўлади.

Бундай бевақт савол-жавобдан залнинг у ер-бу ерида кулги кўтарилди, бир-икки томошабин Абдуллажон акага хўмрайиб қўйди. Аммо Бурхонов пинагини бузмади: ҳолатдан чиқмай образда яшашда давом этди.

Шукур Бурхонов масъулиятсизлик, лоқайдлик кўрсатса, отасиниям аямайди. Бир куни «Шоҳ Эдип» репетициясида И. Радун оёқларини чалиштириб, қимирлатиб ўтирди. «Оёқ ўйин»га Ш. Бурхоновнинг кўзи тушиб қолиб, репетицияни шартта тўхтатди.

— Нима, дирижёрмисиз? — деди у Радунга қараб.

— Нима қилди, Шукуржон, нима бўлди? — деб ҳайрон ва хижолат бўлди режиссёр.

— Оёғингиз билан мусиқа ёзяпсиз шекилли.

Шунда режиссёр гап нимадалигини тушуниб, актёрдан кечирим сўради. Чунки режиссёр ўз қилиғи билан актёр диққатини беихтиёр чалғитган эди».

Шавкат САЪДИЕВ тайёрлади.

* Турфа олам

● ШАНХАЙЛИК бир аёл тирноғини 50 сантиметр ўстирган. Бу одамдаги энг узун тирноқдир.

● ОБЕНС исмли инглиз аёли сочини 2,5 метргача ўстириб, оламдаги сочи энг узун аёл саналади.

● ТОМАС Веддер деган инглизга бурнининг узунлиги жиҳатидан ҳеч ким тенг келолмаган кўринади. «Ажойиб бурун» деб аталган унинг бурни 18 сантиметр.

● ОЛИМЛАР ҳидининг 100 мингдан ортиқ хилини ҳисобга олишган.

● ДУНЁДА уйқусизликдан ёмон жон азоби йўқ. Қадимда Хитойда жиноятчиларни ухлатмаслик орқали жазо қўллашгани маълум. Француз қироли Людовик XV қасддан одам ўлдирган кишини ухлатмаслик орқали ўлдирадиган жазога ҳукм қилган.

Қидирбой ТУЛАБОЕВ.

* Дам олиш оқшомида * Дам олиш оқшомида * Дам олиш оқшомида * Дам олиш оқшомида

Муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ.

Ҳафталик кўрсатувлар

Душанба, 19. IV

● ЎзТВ I

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 Болалар учун фильм.
18.40 «Оламни асранг».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.50 Эълонлар.
19.55 «Учрашув». «Ўзбекистон овози» газетасининг 75 йиллигига.
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 «Назм ва наво». Нодира таваллудининг 200 йиллигига.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 «Қаҳрамонлик мадҳи». Тўхтасин Ахмедов ҳақида телеочерк.
21.55 «Кўшиқ рақсга уланса». Мусиқий кўрсатув.
22.35 «Қонунчилик ва мустақилликни ривожлантириш».
23.05 Футбол бўйича Ўзбекистон чемпионати. «Сўғдиёна» [Жиззах]—«Пахтакор» [ёзиб олинган].
00.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.30 Болалар учун. «Совға».
19.00 «Муҳаббат тароналари». Фильм-концерт.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.50 «Соғлом авлод учун». Бевосита мулоқот.
20.40 «Йўлингиз бехатар бўлсин».
21.00 «Лаҳза». Хабарлар.
21.15 «Фақат қизлар учун» [такрор.].
22.10 «Лаҳза». Хабарлар.
22.25 «Иккинчи баҳор». Бадиий фильм.

ТЕЛЕТОМОШАБИНЛАР ДИҚҚАТИГА!

Профилактика муносабати билан душанба, 19 апрель куни «Орбита IV» кўрсатувлари соат 17.00 дан, «Дубль IV» кўрсатувлари соат 18.20 дан намойиш этилади.

● «ОРБИТА IV»

17.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
17.20, 20.20 — Кўрсатувлар тартиби.
17.25 Давлатлараро «Останкино» телеканали «Салом, менинг қадрдонларим» кўрсатувини таништиради.
17.55 «Мулкдор алифбоси».
18.10 «Гол».
18.40 Ҳафталикнинг акс садоси.
19.10 «Горячев ва бошқалар». Бадиий телесериал премьераси. 10-серия.
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Горячев ва бошқалар». Бадиий телесериал премьераси. 11-серия.
20.55 «Спорт уик-энди».
«Янги студия» таништиради:
21.10 «Бомонд».
21.40 «АТВ-брокер».
22.00 «Вибор-2000».
23.35 «ТВ-галерея».
23.55 «Мегамикс». Танаффус пайтида [23.00] — Янгиликлар.

● «ДУБЛЬ IV»

17.00 — 18.20
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
17.00 Турк тили дарси.
17.30 Хабарлар.
17.40 Мусиқий дақиқалар.
18.00 Концерт.

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
18.20 «Ҳақиқат онлари». А. Караулов саволларига адвокат А. Макаров жавоб беради.
19.15 «Экспомарказ» таништиради.
19.20 «Динозавр бўлмайлик».
19.35 Душанба куни детективи. «Лаки страйк» таништиради. «Ифлос пуллар». «Криминал ҳодисалар» туркумидан.
20.30 «Ксюша ҳузурида».

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.30 Спорт кўрсатуви.
21.35 «Сатирикон» студияси. «Кўршапалак» меҳмонларни қабул қилади.

Сешанба, 20. IV

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Томоша». Фильм-концерт.
8.00 «Лев Толстой». Бадиий фильм. 1-серия.
9.15 Ўзбек тилини ўрганамиз.
9.45 «Ёшлик» студияси. «Уй бекаларига маслаҳатлар».
10.25 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари [АҚШ].

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 Болалар учун. «Доно бобо даврасида».
18.50 «Тадбиркор».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.50 Эълонлар.
19.55 «Спортлото».
20.00 «Нодир хазина». «Ўзбектелефильм» премьераси.
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 Республика ёш мақомчилар танловининг ғолиби Хуршида Урунова концерти.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 «Устозни ёд этиб». Ғафур Ғулом таваллудининг 90 йиллигига.
22.15 Футбол бўйича Ўзбекистон чемпионати. «Навбаҳор» [Наманган] — «Нефтчи» [Фарғона]. Ёзиб олинган.
23.00 «Зудов, ишдан бўшатилдингиз». Бадиий фильм.
00.20 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.30 «Уолт Дисней таништиради...». Мультфильмлар тўплами.
19.20 Манзарали фильм.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.50 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси камер оркестри ижро этади.
20.30 «Бу оқшомда».
22.00 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

4.55, 14.20, 17.20, 20.20 — Кўрсатувлар тартиби.
5.35 Эрталабки гимнастика.
5.45 «Тонг».
8.20 «Ассалом, оппоқ ой!». Читадан кўрсатилади.
8.30 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
9.15 «Гол».
9.45 «Горячев ва бошқалар». Бадиий телесериал. 10 ва 11-сериялар.
10.50 «Матбуот-экспресс».
Кундузги киноэкспресс
11.20 «Ўлик жонлар». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.
13.45 Мультфильм.

*

14.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
14.25 «Ишбилармонлар хабарномаси».
14.40 «Конверсия ва бозор».
15.10 «Ён дафтар».
15.15 Мультфильмлар.
15.35 «Стартинэйджер».
16.15 «Технодром».
16.45 Мультфильм.
17.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
17.25 Ф. Шуберт. 1-симфония.
17.55 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
18.40 «Мавзу».
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 Долзарб интервью.
20.55 «Мосфильм» киностудиясининг 70 йиллигига. «Ҳотима». Бадиий фильм.
22.45 «Матбуот-экспресс».
23.00 Янгиликлар.
23.35 Хоккей. Жаҳон чемпионати. Швеция — Канада терма командалари. Германиядан кўрсатилади.
01.35 «Сиёсат» студияси таништиради. «Кузатувчилар ва референдум».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.25 Ишбилармон кишилар даври.
7.55 Мультфильмлар.
8.15 «Ҳақиқат онлари».
9.10 Ишдан бўш пайтингизда. «Қўлни бер, дўстим».
9.25 «Бола тилидан».
9.55 «Халқ франки».
10.50 «Параллеллар».
11.10 Хонаки экран. «Ўлим унчалик қўрқинчли эмас». Бадиий фильм.
12.45 «Деҳқонларга таааллуқли масала».
13.05 «Кечки салон» саҳифаларида.
14.40 «Телебиржа».
15.10 Янгиликлар.
15.25 «Рост» студияси. «Эски «вигвом».
15.55 Трансросэфир. «Аҳволлар қандай, Уфа?».
16.40 Мультфильм.
16.50 Спорт кўрсатуви.

*

17.00—19.45
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
17.00 Турк тили дарси.
17.30 Хабарлар.
17.40 «Сезам» кўчаси.
18.10 Мусиқий дақиқалар.
18.30 Хабарлар.
18.40 Экранда турк киноси.

*

19.45 «Кўрсатувлар бизга ҳеч гап эмас».
20.00 «Экспомарказ» таништиради.
20.05 Хонаки экран. «Санта Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 156-серия.

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.25 Россия Федерацияси Олий Кенгашининг сессиясида.
21.45 «Мусиқий синов». Ёш эстрада хонандаларининг танлови.

Чоршанба, 21. IV

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Шермат Файзуллаев куйлайди». Фильм-концерт.
8.00 «Лев Толстой». Бадиий фильм. 2-серия.
9.25 Турк тили.
9.55 «Ёшлик» студияси. «Баҳор тароватн».
10.35 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари [АҚШ].

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Фан уфқлари».
18.40 «Элга хизмат».
19.10 «Арча, тандир, олов». Телефильм.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.50 Эълонлар.
19.55 «Осойишталик посбонлари».
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси эстрада-симфоник оркестрининг концерти.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 «Ўзбекистон — қардош юртим. Руслар». 1-фильм.
22.35 Жумҳурият газеталарининг шарҳи.
22.45 Ўзбекистон халқ артисти Гуломжон Ёқубов куйлайди.
23.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.30 «Суҳбатга чорлаймиз».
19.10 «Спринт».
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.50 «Билим сарчашмалари».
20.20 «Микрофон».
20.40 «Ҳамкиҳатлик».
21.35 «Кинотрнада».

● «ОРБИТА IV»

4.55, 14.20, 17.20 — Кўрсатувлар тартиби.
5.00 Янгиликлар.
5.35 Эрталабки гимнастика.
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.20 «Тингланг, томоша қилинг».
8.40 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
9.30 Диний кўрсатув.
10.00 «Янги авлод танлайди».
10.50 «Матбуот-экспресс».
11.00 Янгиликлар.
Кундузги киноэкспресс
11.20 «Ўлик жонлар». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 3 ва 4-сериялар.

*

14.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
14.25 «Телемикст».
15.10 «Ён дафтар».
15.15 Мультфильмлар.
15.40 «Янги номлар».
16.20 «Клуб-700».
16.50 «Технодром».
17.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
17.25 «Сиёсат» студияси таништиради.

*

18.00 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
18.45 «Кинопанорама».
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.20 «Сиёсат» студияси таништиради.
20.55 «Тиллар оламни кашф этади».
21.05 Телевизион бадиий фильм.
22.10 «Талаб қилинган кино».
22.40 Шеърият альбоми.
23.00 Янгиликлар.
23.35 Футбол. Чемпионлар лигаси. «Глазго рейнджерс» [Шотландия] —МАСК. Шотландиядан олиб кўрсатилади.
01.20 «Матбуот-экспресс».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.25 Ишбилармон кишилар даври.
7.55 «Аз есмь».
8.25 «Ксюша ҳузурида».
8.55 «Санкт-Петербург балети».
9.40 «Мусиқий синов». Ёш эстрада хонандаларининг танлови.
10.40 Мультфильм.
10.50 Ишдан бўш пайтингизда. «Хонаки клуб».
11.05 Хонаки экран. «Санта Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 156-серия.
11.55 «Катта жанжал».
12.40 «Деҳқонларга таааллуқли масала».
13.05 Кундузги сеанс. «Шаҳарлик қиз». Бадиий фильм. Свердловск киностудиясининг 50 йиллигига.
14.15 «Агар сиз..».
14.45 «Бизнес: янги номлар».
15.00 Янгиликлар.
15.15 «Рост» студияси. «Мусиқий синф».
15.45 Трансросэфир. «Узоқ Шарқ».
16.30 Христианлар учун кўрсатув.

*

17.00—19.05
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
17.00 Турк тили дарси.
17.30 Хабарлар.
17.40 «Сезам» кўчаси.
18.10 Туркиядан мактублар.
18.30 Хабарлар.
18.40 Концерт.

*

19.05 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 157-серия.
19.55 Криминал хабарлар экрани.
20.05 «Нота бене». «Ленинизм сабоқлари».

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.30 Спорт кўрсатуви.
21.35 «Нижегород отўйини» фестивалининг очилиши.
23.10 «Зоопарк» гуруҳидаги Майк».
00.10 Баскетбол шарҳи.

Пайшанба, 22. IV

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Юртимнинг азиз сиймолари». Телефильм.
8.05 «Бир лаҳзалик қўрқув». Бадиий фильм.
9.30 Араб тили.
10.00 «Қалдирғоч». Фильм-концерт.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Ўзбек адабиёти. Зулфия лирикаси.
11.00 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари [АҚШ].
11.30 Ўқув кўрсатуви. Ўзбекистон халқлари тарихи.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Кичкинтой» студияси. «Томоша».
18.40 «Солиқлар ҳаммага тегишли». Телевизион киножурнал.
18.50 «Бу турфа олам».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.50 Эълонлар.
19.55 «Сўх дарёси бўйлаб». Телефильм.
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 Эльмира Норбоева рақслари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 «Пилла — бойлигимиз».
22.00 «Ўзбекистон — қардош юртим. Руслар». 2-фильм.
22.55 «Меҳрибонгинам». Бадиий фильм [Ҳиндистон]. 1-серия.
00.10 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.30 Болалар учун. «Табассум».
19.00 «Асрлар оҳанги». Фильм-концерт.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.50 «Бу оқшомда».
21.00 «Пульс». Хабарлар.
21.15 «Суперспорт».
21.40 «Пульс». Хабарлар.
22.15 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

4.55, 8.20, 14.20, 20.20, 00.20— Кўрсатувлар тартиби.
5.00 Янгиликлар.
5.35 Эрталабки гимнастика.
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.30 «Кўплаб мусиқалар».
9.10 «Рус кошини». Телефильм.
9.20 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
10.00 Футбол. Чемпионлар лигаси.
10.50 «Матбуот-экспресс».
11.00 Янгиликлар.
Кундузги киноэкспресс
11.20 «Ўлик жонлар». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 5-серия.
12.45 «Чайка». Телевизион бадиий фильм.
13.25 «Зайнаб Биишева». Ҳужжатли фильм.

*

14.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
14.25 «Телемикст».
15.10 «Ён дафтар».
15.15 Мультфильм.
15.30 «Олеся ва компания».
16.00 «Қизлар ўртасидаги сир».
16.20 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
17.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
17.20 Долзарб репортаж.
17.50 Мультфильм.
18.10 «Кўплаб мусиқалар».
18.50 Футбол. Чемпионлар лигаси.
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Визбор чўққиси». Телевизион бадиий фильм.
21.45 «Матбуот-экспресс».
21.55 Футбол. Кубок эгаларининг кубоги. 1/2 финал. «Антверпен» [Бельгия] — «Спартак» [Москва]. Бельгиядан кўрсатилади.
23.45 Янгиликлар.
00.25 «L—клуб».
01.10 Футбол. «Уэмбли сари йўл».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.25 Ишбилармон кишилар даври.
7.55 «Нота бене». «Ленинизм сабоқлари».
8.50 Тонгги концерт.
9.05 «Кузирхоним».
9.35 «Зоопарк» гуруҳидаги Майк».
10.35 «Параллеллар».
10.50 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 157-серия.
11.40 «Бегона қирғоқлар».
12.10 Мульти-пульти.
12.20 «Репортёр».
12.35 «Деҳқонларга таааллуқли масала».
13.00 Кундузги сеанс. «Ўттиз уч». Бадиий фильм.
14.15 Мультфильм.
14.20 «Эски хўжайин». Ҳужжатли фильм.
15.00 «Терминал».
15.30 «Улар узоқ кутишмоқда».
16.15 Акс-садо. «Кулаётган одам».
16.45 «М-трест».

*

17.00—19.15
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
17.00 Турк тили дарси.
17.30 Хабарлар.
17.40 «Сезам» кўчаси.
18.10 Мусиқий дақиқалар.
18.30 Хабарлар.
18.40 Дин ва маданият.

*

19.15 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 158-серия.
20.05 «Сиёсат майдонида».

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.30 Спорт кўрсатуви.
21.35 «Арт-обстрел». Эдита Пьеха.
22.55 «Хроно». Авто ва мотоспорт оламида.

Жума, 23. IV

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Рақс соҳибаси». Фильм-концерт.
8.05 «Ўрдак кўли воқеаси». Бадиий фильм.
9.10 «Ёшлик ва Наврўз».
9.55 Дўстлик тароналари.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Биология. Биотехнология ва ген инженерияси.
11.00 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари [АҚШ].
11.30 Ўқув кўрсатуви. Зоология. Ҳайвонот олами ва уни қўриқлаш.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Хайл» қўғирчоқ театр студияси — меҳмонимиз.
18.45 «Ижод саҳифалари». Ҳ. Олимжон.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.50 Эълонлар.
19.55 Мусиқий дақиқалар.
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 «Одобнома».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 «Танбур ноласи». Ўзбекистон халқ артисти Турғун Алиматов.
22.45 «Меҳрибонгинам». Бадиий фильм. 2-серия.
23.50 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

БИШКЕК КЎРСАТАДИ
18.30 Хабарлар [рус тилида].
18.40 «Автоунга тушгугу».
19.10 «Сайра комуз». Э. Акайбаев, С. Сейдалиев.
20.00 «Эненин коону балада...».
20.30 Хабарлар [қирғиз ва рус тилларида].
20.50 «Назар» [билдирувлар, эълонлар].
20.55 Эртен — ишембилик. «Манастан аянба, калайык».
21.35 «Кыргызтелефильм» — 25 ёшда. «Баҳорги камалак». Бадиий телефильм [рус тилида].

● «ОРБИТА IV»

4.55, 14.20 — Кўрсатувлар тартиби.
5.00 Янгиликлар.
5.35 Эрталабки гимнастика.
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.20 «Олеся ва компания».
8.50 Болалар учун фильм. «Дўстим Сўқротжон».
10.00 Футбол. Кубок эгаларининг кубоги. 1/2 финал. «Антверпен» [Бельгия] — «Спартак» [Москва]. Бельгиядан кўрсатилади.
10.50 «Матбуот-экспресс».
11.00 Янгиликлар.
11.20 «Саёҳатчилар клуби» [сурдо таржимаси билан].

Театр шинавандалари, Сизлар учун!

12.10 А. Арбузов. «Эскирган комедия». В. Маяковский номли Москва академик театрининг фильм-спектакли.
13.45 Мультфильм.

*

14.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
14.25 «Бридж».
14.50 «Бизнес-класс».
15.05 «Ён дафтар».
15.10 Болалар учун фильм. «Дўстим Сўқротжон».
16.20 «Провинция».
16.50 «Иш».
17.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
17.20 Давлатлараро «Останкино» телеканали «Ҳамдўстлик манфаатлари посбонлигида» кўрсатувини таништиради.
17.40 «Инсон ва қонун».
18.10 «Вагон-03».
18.40 «Жамоатчилик фикри».
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
«ВИД» таништиради:
20.20 «Мўъжизалар майдони».
21.15 «Ток-шоу».
22.45 «Авто-шоу».
23.35 «Сиёсий бюро». Танаффус пайтида [23.00] — Янгиликлар.

*

00.05 Василий қиялигида концерт-митинг. Кўрсатув тугагач — «Матбуот-экспресс».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.25 Ишдан бўш пайтингизда.
7.55 «Рек-тайм».
8.25 «Сиёсат майдонида».
9.20 «Сиз яратган боғ».
9.50 «Ҳайвонот оламида».
10.50 «Ишдан бўш пайтингизда».
11.05 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 158-серия.
11.55 «Пилигрим». Россия саёҳатлар бюроси.
12.40 «Деҳқонларга таааллуқли масала».
13.05 «Ижица».
13.35 Мультфильм.
14.50 «Телебиржа».
15.20 Янгиликлар.
15.35 «Рост» студияси. «Степа амакини табриклаймиз».
16.05 «Трансросэфир».
16.35 Парламент хабарномаси.
16.50 Спорт кўрсатуви.

*

17.00—18.35
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
17.00 Турк тили дарси.
17.30 Хабарлар.
17.40 «Сезам» кўчаси.
18.10 Мусиқий дақиқалар.
18.30 Кинолавҳа.

*

18.35 Жума куни Дисней. «Ер сайёрасига юборилган». Бадиий фильм. 7-серия.
19.25 Россия Федерацияси Олий Кенгашининг сессиясида.
20.00 «К-2» таништиради: «Абзац».

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.25 «Аждаҳони ўлдириш». Бадиий фильм.
23.25 Миллий баскетбол уюшмасининг энг яхши ўйинлари.

Шанба, 24. IV

● ЎзТВ I

7.00 «Ассалому алайкум».

*

8.00 «Ҳамма гап акамда». Бадиий фильм.
9.15 «Ўзбекистон спорти».
9.45 «Бола бошидан...». Мактабгача тарбия масалалари.
10.25 «Саноатимиз одимлари».
10.55 Дони Зокиров номидаги халқ чолғу оркестрининг концерти.
11.20 «Алифбо сабоқлари».
11.50 «Ёшлик ёғдуси».
12.30 «Бинокор».
13.00 Футбол майдонларида.
13.30 «Устоз ва мураббий». Республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи О. Шарофиддинов таваллудининг 95 йиллигига.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Сеҳрли тун». Болалар учун фильм.
19.00 «Санъат ғунчалари».
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.50 «Ихтиро ва кашфиёт».
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 Ўзбекистон халқ артисти Бобомурод Ҳамдамов куйлайди.
21.00 «Туркистон» ахбороти.
21.30 Жумҳурият газеталарининг шарҳи.
21.40 «Муштум» билан учрашув.
22.40 «Кино, кино, кино...».
23.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

17.00 АШГАБАТ КЎРСАТАДИ.

● «ОРБИТА IV»

5.45, 7.30, 14.20, 20.20 — Кўрсатувлар тартиби.
5.50 Эрталабки гимнастика.
6.00 «Матбуот-экспресс».
6.10 Ишбилармон кишининг шанба тонги.
6.55 Янгиликлар.
7.35 «Спорт-имконият».
8.05 «Марафон-15» — кичкинтойларга».
8.30 «Шанба кунги дастхат». М. Задорнов.
9.00 «Тиббиёт ҳамма учун».
9.40 «Қизил космос». Телефильм премьераси. 10-фильм.
10.10 «Рус олами».
10.50 Мусиқий кўрсатув.
13.25 Мультфильмлар.
14.00 Янгиликлар.
14.25 «Ўзгариш». «Илҳом манбалари» кўрсатуви ҳузурида меҳмонда.
14.55 «Марказий экспресс». Европа тележурнали.
15.25 «Ультра-си» спорт кўрсатуви.
16.05 «Ҳайвонот оламида».
16.45 «Оба-на-Угол-шоу».
17.15 «Қизил квадрат».
17.55 А. Кторов ижодиёти.
18.45 «Коламбия пикчерс» «Секс— қопқон» бадиий фильми премьерасини таништиради. «Майк Хаммер» телесериалидан.
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Коламбия пикчерс» таништиради. «Анна Каренина». Уч серияли бадиий фильм премьераси. 3-серия.
21.15 «Сиёсат» студияси таништиради. Аналитик репортаж.
21.40 «Ҳам ташвишли ва кулгили нарсалар ҳақида». А. Арканов.
22.30 «Матбуот-экспресс».
23.00 Янгиликлар.
23.35 «Телетўлқин: ишонч, умид, муҳаббат».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.20 «Оламга ўз нигоҳи билан қараш».
7.45 «730-формула».
8.15 «Рост» студияси. «Бизнинг «Аралаш-қуралаш».
8.45 «Ҳали англанмаган коинот».
9.15 «Бурда моден» тавсия этади...
9.45 «Пилигрим». Россия саёҳатлар бюроси.
10.25 «Деҳқонларга таааллуқли масала».
10.45 «Омад кулиб боққанда».

*

11.45—15.15
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ
1. «Рангинкамон» (тожик тилида).
2. «Илҳом» мусиқий студияси билан учрашув.
3. «Авлодлар».
4. «Таниш номлар». Ўзбекистон Фанлар академияси мухбир аъзоси В. И. Глушенкова ҳақида телеочерк.
5. «Баҳорги калейдоскоп».

*

15.15—17.20
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
15.15 Видеофильм.
16.00 Мусиқа.
17.00 «Овросиё».

*

17.20 «Мутлақо махфий».
18.15 Спорт кўрсатуви.
18.20 Хоккей бўйича жаҳон чемпионати. Россия — Швеция. Танаффус пайтида — «Ҳар бир кун байрам».
19.45 «Қаҳрамон учун кўзгу». Бадиий фильм. 1-серия.

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.30 «Қаҳрамон учун кўзгу». Бадиий фильм. 2-серия.
22.35 «Келинг, аниқлаб олайлик».
22.50 «Чегарасиз футбол».

Якшанба, 25. IV

● ЎзТВ I

7.00 «Ўлмас мерос». Телефильм.
7.20 Севги тароналари.

*

8.00 «Туркистон» ахбороти.
8.30 «Маҳобҳорат». Кўп қисмли телевизион бадиий видеофильм [Ҳиндистон]. 13-серия.
9.15 Инглиз тили.
9.45 Мактаб ўқувчилари учун. «Қувноқ стартлар».
10.30 «Меҳр».
11.00 «Адабиёт ва маънавият».
11.45 «Излаган имкон топади».
12.15 «Ватанпарвар».
13.00 «Тилсиз ёв асорати». Чернобиль талофатини бартараф этишда зарарланган республикамиз фуқароларининг ижтимоий ҳимоя қилиниши хусусида.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Беодоб», «Олис Жанубда». Мультфильмлар.
18.25 Ўсмирлар учун. «Ўйла, Изла! Топ!».
19.10 «Аралаш». Ҳажвий киножурнал.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.50 «Билиб қўйган яхши».
20.10 Жаҳон спорти янгиликлари.
20.20 «Дил номалари». Мусиқий кўрсатув.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 Бутунжаҳон биродарлашган шаҳарлар куни.
22.10 «Ойнаи жаҳонда».
22.20 Мерос. «Нодираи даврон».
23.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

БИШКЕК КЎРСАТАДИ
8.05—11.05 «Баластан» студияси кўрсатади: «Хуш хабарлар»; «Жылдыздуу балан»; «Бабалардан қолган соз»; «Баластан» студиясининг мейманканасидан»; «Бобоқ, сенин жомогун; мультфильм.

* * *

18.40 «Спорт жилолари» [рус тилида].
19.10 «Шакаба сарайи».
20.30 Хабарлар [қирғиз ва рус тилларида].
20.50 «Кино оқшоми». Программада: мультотека, «Новинки» киноклуби», кинокалендарь, «Фильмни муаллиф таништиради», «Кадр ортидаги учрашувлар», «Мусиқий сеанс».

● «ОРБИТА IV»

5.50, 7.30, 21.45 — Кўрсатувлар тартиби.
5.55 «Руҳни чиниқтириш».
6.55 Янгиликлар.
7.35 Эрталабки гимнастика.
7.45 «Спортлото» тиражи.
8.00 «Марказ».
8.30 «Эрта саҳарлаб». «Денвер — динозаврларнинг энг сўнггиси». Кўп серияли мультфильм премьераси.
9.00 «Ҳамма уйдалигида».
9.30 «Тонг юлдузи».
10.20 «Ҳунарли хор бўлмайди».
10.25 «Ҳарбий ревю».
11.05 «Қора кўркам от саргузаштлари». Болалар учун кўп серияли телефильм премьераси.
11.30 «Китобхона».
12.10 «Марафон-15».
«КТВ-1» ва «Франс интернасиональ» канали таништиради:
13.00 «Пиф ва Геркулес». Кўп серияли мультфильм премьераси.
13.10 «Кусто командасининг сувости одиссеяси». Кўп серияли ҳужжатли фильм премьераси.

*

14.00 Янгиликлар.
14.15 Мультфильм.
14.35 «Сайланганлар ва халқ». С. Шушкевич.
15.15 «Саёҳатчилар клуби».
16.05 Мультфильмлар премьераси: «Каспер ва унинг дўстлари», «Ҳақиқий ажина овловчилар».
17.05 «Панорама». Ҳафталик халқаро кўрсатув.
17.45 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
18.00 «Славяне» халқ рақс театри ижро этади.
18.15 «Олам дам олишда».
19.00 Киношарҳ.
19.20 Телеэкранда биринчи марта. «Авлиёлар сафарга чиққанда». Бадиий фильм [«Ленфильм» кино уюшмаси].
20.55 Эълонлар.

*

21.00 «Якунлар».
21.50 Катталар учун мультфильм.
22.10 «Музобоз».
22.50 «Учовлон, етовлон, туз». Телеўйин.
23.00 Янгиликлар.
23.15 Хоккей. Жаҳон чемпионати. Россия — Канада терма командалари. Германиядан олиб кўрсатилади.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.20 «Лена ва Рита». Ҳужжатли фильм.
7.50 «Рост» студияси. «Мусиқий синф».
8.20 «Гап-гаштакларни қўмсаб».
8.45 «Лад-галерея». Ҳайкалтарош И. Рукавешников.
9.15 «03» кўрсатуви.
9.45 «Ати-бати...»
10.15 Фольклор. «Рязанда тўйлар».
10.45 Кипрас Мажейка. «Кичик Европа»дан репортажлар.
11.15 Кино музейи. «Мэри Пикфорднинг бўсаси». Бадиий фильм.
12.35 «Деҳқонларга таааллуқли масала».

*

12.55—17.25
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ
1. «ЭКОСАН» — саломатлик ва экология жамғармаси хабарномаси.
2. Профессионал боксчилар минтақа чемпионати.
3. «Чисен» (корейс тилида).
4. «Безнен мирас» (татар тилида).
5. «Замандас» (қозоқ тилида).

*

17.25 «Ҳар бир кун байрам».
17.35 Си-Би-Эс кинотеатри. «Умбалоқ ошиб». Бадиий фильм (АҚШ).

*

19.15—21.20
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
19.15 Ҳужжатли фильм.
20.00 «7 ёшдан 77 ёшгача».
20.45 Туркиядан мактублар.
21.00 Хабарлар.

*

21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.30 Спорт кўрсатуви.
21.35 Катталар учун мультфильм.
21.50 Тунги сеанс. «Ўз ихтиёрига кўра севиб қолган». Бадиий фильм.

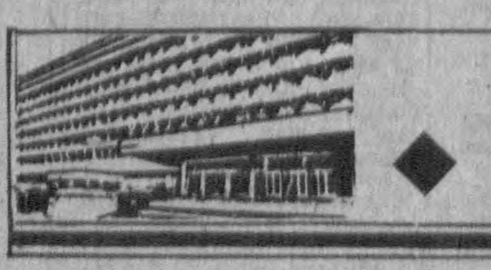

МУАССИСЛАР:
Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида рўйхатга олинган. Рўйхат сони — 000101.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР:
хатлар — 33-29-70;
эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича 32-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.
Буюртма Г—173. 19899 нусхада босилди, ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Нашр кўрсаткичи 64690.

■ Босмага бериш вақти 11.30

■ Босмага берилди 11.30. Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6